

TRIBUNE

Nieuwsblad van de SP • jaargang 46 • nr. 10 • november 2010 • €1,75 • www.sp.nl

SOCIALE WERKPLAATS GESLOOPT

KABINETSPANNEN: STELEN VAN DE ARMEN

ZUID-AFRIKA NA HET WK VOETBAL

METROPOLE ORKEST: 'NIKS ELITAIR'

Arend van Dam

LEDENDAG IN BURGERS' ZOO

Op 13 februari 2011 wordt Burgers' Zoo in Arnhem het decor van de SP-ledendag. Alvast in de agenda zetten dus. Emile Roemer zal er natuurlijk bij zijn, net als de andere Kamerleden. Het dierenpark zal voor de SP-leden te bezoeken zijn, en op het podium zal ook genoeg te beleven zijn. Houd de SP-website in de gaten. Binnenkort wordt het precieze programma bekend. Op de website zullen dan ook kaartjes te bestellen zijn.

ROOD JONG IN DE SP

TWEEDELING; WAT NU?

Wat betekent het regeerakkoord voor jongeren? Hoe kan ROOD het verzet tegen de nieuwe regering organiseren? Hiervoor zijn ook jouw goede ideeën nodig! Op zondag 21 november organiseert ROOD een bijeenkomst over de gevolgen van het regeerakkoord van Rutte I, dat de samenleving in tweeën splijt. Tweede Kamerlid en voormalig ROOD-voorzitter Renske Leijten geeft uitleg over het akkoord. De bijeenkomst is in het partijkantoor in Rotterdam. Voor aanmeldingen of meer informatie: rood@sp.nl / 010-2435557

MEER WETEN? WWW.ROOD.SP.NL

TRIBUNE IS EEN
UITGAVE VAN DE
SOCIALISTISCHE
PARTIJ (SP) EN
VERSCIJNT
11 MAAL
PER JAAR

Redactie
Diederik Olders (h), Jola van Dijk,
Rob Janssen, Daniël de Jongh

Vormgeving
Antoni Gracia, Robert de Klerk,
Gonnie Sluijs, Chris Versteeg

Aan dit nummer werkten mee
Suzanne van de Kerk,
Jac Vanderfeesten,
Karen Veldkamp, Paul Waayers

Foto cover
Sake Rijpkema
Hollandse Hoogte

Illustraties
Arend van Dam, Marc Kolle,
Wim Stevenhagen

De Tribune op Internet
www.sp.nl/nieuws/tribune

Abonnement
€ 5,00 per kwartaal (machtiging)
of € 24,00 per jaar (acceptgiro).
Losse nummers € 1,75.
SP-leden ontvangen de
Tribune gratis.

SP algemeen
T (010) 243 55 55
F (010) 243 55 66
sp@sp.nl
www.sp.nl

**Abonnementen- en
ledenadministratie**
Vijverhofstraat 65
3032 SC Rotterdam
T (010) 243 55 40
E administratie@sp.nl

Redactie Tribune
Vijverhofstraat 65
3032 SC Rotterdam
T (010) 243 55 42
F (010) 243 55 66
E tribune@sp.nl

**De Tribune in
gesproken vorm**
Belangstellenden voor
de Tribune op cd kunnen
contact opnemen
met de SP-administratie.

IN DIT NUMMER

Verkiezingen in Oss

'Van solidariteit moet je afblijven'

4

Sociale werkplaats

Mensen met omruilgarantie

6

Landjepik

Kabinet doet natuur in de uitverkoop

12

Nederland in tweeën

Sigaren uit eigen doos of loze beloften

15

Zuid-Afrika na het WK

Trapveldjes en witte olifanten

22

14 SP'er van het eerste uur Ger Wouters overleden

28 Linksvoor: 'Kerst in het oerwoud'

29 Jasper van Dijk luistert: Het Metropole Orkest

19, 20, 21, 27 Nieuws 30 Brieven en Opmerkelijk

31 Puzzel 32 Theo de buurtconciërge

COLUMN

30.000 werkers afgeschreven

Onlangs was ik op werkbezoek bij de sociale werkplaats Dethon in Terneuzen. Ik zag daar betrokken medewerkers, met hart voor de zaak. Mensen die om wat voor reden dan ook een beschermde werkomgeving nodig hebben. Zij maken zich nuttig, voelen zich gewaardeerd en leveren een bijzondere bijdrage aan onze samenleving.

Ik sprak daar ook met Alex de Vos. Hij wist mij haarfijn uit te leggen wat de plannen van het kabinet-Rutte voor hem gaan betekenen. De wachtlijsten voor de sociale werkplaats worden langer en duizenden zullen hun baan verliezen.

Veel van hen zullen werkloos worden en net als andere werklozen op zoek moeten naar werk. Maar niet voor niets werkten zij in een beschermde werkomgeving! Dat bieden veel andere werkgevers niet en daarom zullen minstens 30.000 werkers uit de sociale werkplaats via de ww uiteindelijk in de bijstand belanden. Achter de geraniums dus, precies wat Mark Rutte zegt te willen voorkomen.

Als oud-wethouder ken ik het enorme belang van nuttig werk voor mensen die in andere bedrijven net niet meekomen. De beschermde omgeving geeft hen ruimte om dat te doen wat iedereen in ons land graag wil: werken en zo je eigen broek ophouden. Ik zal me dan ook met hand en tand verzetten tegen de onzalige bezuinigingen.

Emile Roemer, fractievoorzitter SP

OSS Kiest, NEDERLAND KIJKT

In een handvol gemeenten vinden op 24 november herindelingsverkiezingen plaats. Eén daarvan is Oss, dat al heel wat jaren SP-bestuur kent. Van de Osse verkiezingsuitslag kan een belangrijk landelijk signaal uitgaan.

Opmerkelijk: bij de gemeente Oss kwamen de afgelopen tijd talloze aanvragen binnen van landelijke media. Aanvragen voor interviews en reportages op de verkiezingsavond van 24 november. Dat is bijzonder, omdat herindelingsverkiezingen zelden zo expliciet in de landelijke belangstelling staan. Maar dit keer is alles anders, weet de Osse SP-fractievoorzitter Paul Peters. 'Het gaat hier om de eerste verkiezingen na de Kamerverkiezingen van 9 juni. Er is inmiddels een nieuw kabinet en dan wordt de vraag heel interessant: wat wordt de politieke trend? Hoe beoordelen de mensen bijvoorbeeld de VVD, de PVV en het CDA bijna een half jaar na de Kamerverkiezingen? En wordt de opgaande lijn van de SP doorgezet? Oss is de grootste gemeente van deze landelijke herindelingsronde en kan dus een aardige graadmeter zijn.' Dat laatste is evenzeer interessant met het oog op de provinciale verkiezingen in maart. In eerste instantie natuurlijk vanwege de samenstelling van de

provinciebesturen. Provinciale Staten kiezen echter ook de Eerste Kamer en die keurt de wetsvoorstellen wel of niet goed die de Tweede Kamer heeft aangenomen. Met een minderheidsregering kan dat heel belangrijk worden.

Maar op 24 november gaat het natuurlijk primair om Oss en zijn inwoners. De bijna 80.000 inwoners tellende gemeente wordt samengevoegd met 'buurman' Lith, dat een kleine 7.000 inwoners heeft. Vaak vallen zulke herindelings slecht bij kleine gemeenten, die zich dan opgeslokt voelen. Maar volgens SP-lijsttrekker en wethouder Jules Iding is dat hier zeker niet het geval. 'De herindeling wordt ook door de mensen in Lith positief beoordeeld. Dat komt door de manier waarop wij als gemeente de afgelopen jaren hebben gewerkt aan voorzieningen in de dorpen en ons systeem van wijk- en dorpsraden; steeds staan we open voor ideeën en kritiek van bewoners.' Iding is al elf jaar wethouder in Oss. 'Onze

gemeente maakt een prima ontwikkeling door', vertelt hij. 'De gemeente Oss geniet veel vertrouwen onder de bevolking en in het bedrijfsleven en heeft absoluut een positieve uitstraling in de regio gekregen. Het is lang geleden dat er in Oss om de twee jaar een nieuwe coalitie zat; ruim zeven jaar hebben we nu al een stabiel gemeentebestuur waarin goed wordt samengewerkt. Politiek gekonkel en machtspolitiek behoren in Oss tot het verleden. Zodoende konden we ons concentreren op de ontwikkeling van de stad, de kernen en het buitengebied.'

Oss laat zich niet leiden door projectontwikkelaars, maar bouwt volgens Jules Iding zelf aan de toekomst: 'Niet met prestigeprojecten, maar door dingen te realiseren waar de mensen echt wat aan hebben. Bovendien hebben we het steeds opgenomen voor mensen met een minimum-inkomen en voor degenen die afhankelijk zijn van zorg.' Toch zal ook Oss niet ontkomen aan bezuinigingen die het Rijk oplegt. Bovendien is nog steeds niet uitgesloten dat de werkgelegenheid een flinke knauw krijgt, mocht Organon/MSD alsnog deels de poorten sluiten. Iding: 'Om met dat laatste te beginnen: het ziet er naar uit dat MSD zich in eerste instantie toch stevig heeft vergist in het protest en het verzet van de onderne-

'Onze man voor Oss' - en alle kernen in de gemeente - schroeft de verkiezingsposter vast: stevig links op het aanplakbord

KT MEE

mingsraad, de raad van commissarissen en de vakbonden. Dat verzet hebben wij als SP van harte ondersteund: Organon hoort immers bij Oss! Het is zaak dat alle overheden, het bedrijfsleven en het onderwijs samen optrekken voor behoud en herstel van onze werkgelegenheid en economie. Dat is een speerpunt van de SP. En ja, die bezuinigin-

van Heijningen, algemeen secretaris van de SP, onderkent de signaalfunctie die van een goede verkiezingsuitslag op 24 november uit kan gaan. 'De SP speelt al jarenlang een belangrijke rol in het bestuur van Oss. Samen met de bevolking komen onze bestuurders op voor het behoud van werkgelegenheid, betaalbare huisvesting, voorzieningen

Spreekt de Osse bevolking opnieuw haar vertrouwen uit in de partij die zich keert tegen de tweedeling?

gen zullen zeker een zware klus worden. Maar wij zeggen wel: van de solidariteit moet je afblijven. Zaken als het minimum-beleid, het verenigingsleven en het werk in de dorpen en de wijken vormen het cement van de samenleving en daarom moet je die absoluut overeind houden. Maar als er dan bezuinigd moet worden, dan zeg ik: liever bezuinigen met de SP aan het roer dan met de VVD.'

En daarin kan opnieuw een parallel gezien worden met de landelijke politiek. Ook Hans

en cultuur. Zeker in deze tijd waarin de regering-Rutte-Verhagen de rekening van de crisis op de gewone mensen afwentelt, is het belangrijk om te zien of de bevolking van Oss opnieuw vertrouwen uitspreekt in de partij die zich keert tegen de tweedeling en zich sterk maakt voor een sterke en sociale stad en een beter Nederland.'

tekst Rob Janssen
foto Paul Peters

COLUMN

Geestelijke armoede

Een poosje geleden was ik in het Concertgebouw in Amsterdam. Doel van het bezoek was overleg over wat te doen tegen het plan van Rutte I om 200 miljoen te bezuinigen op kunst en cultuur. Zo dreigen het Metropole Orkest, het Radio Filharmonisch Orkest en het Groot Omroepkoor geheel te worden opgeheven. Na wat tips gegeven te hebben over hoe het verzet georganiseerd zou kunnen worden, vroeg ik of ik een rondleiding door het gebouw kon krijgen. En dat kon.

Eerst maar naar de grote zaal. Deze zaal, die bijna vierkant is, behoort qua akoestiek tot de beste drie van de wereld. Hier staan de groten der aarde; hier klinken Mahler, Mozart en Bach; hier raken mensen in vervoering. Vanaf de plaats van de dirigent heb ik ooit het aanwezige publiek mogen toespreken. Dat was op een manifestatie tegen de opheffing van het Radio Symfonie Orkest. Na omzwervingen door de wandelgangen, andere zalen en cafés kwamen we in de catacomben waar de wereldberoemde artiesten hun heel eenvoudige kledkamers vinden. We eindigden in de statige dirigentenkamer, de plek waar de beroemde dirigenten van het Concertgebouworkest uit verleden, heden en toekomst zich terugtrekken. Ik vind het een eer dat ik het allemaal mag aanschouwen, want ik loop over van bewondering voor de mensen die hier hun muziek spelen voor altijd volle zalen.

Wat moet er met je gebeurd zijn wanneer je in zo iets moois wilt gaan hakken? Ik begrijp het niet. Waarom kiezen voor de herrie van onnodige JSF-vliegtuigen, en dit afbreken?

Rutte, Wilders en Verhagen verhogen ook het btw-tarief op alle kunst en cultuur met 13 procent naar 19 procent, het 'luxetarief'. Hier zit 'm, denk ik, de kneep: het trio vindt kunst en cultuur luxe die je makkelijk kunt missen... Armoede.

Jan Marijnissen

WSW

WORDT HET ‘PARELTJE VAN BESCHAVING’ WEGGETREITERD?

Ooit was de Nederlandse Sociale Werkvoorziening een ‘pareltje van beschaving’. Dat pareltje heeft de afgelopen decennia lelijke krassen opgelopen. Hervormingen, wetswijzigingen met op de achtergrond een opstomende marktwerking. Tegenover dat massieve geweld staan kwetsbare mensen.

In 1975 werkte Peter Vink (nu 61) als arbeidsanalist in de vleesverwerkende industrie. Tijdens deze carrière kwam de toen 26-jarige Vink ernstig in de problemen. Vink: ‘Ik werd lichamelijk ziek en ook na talloze ziekenhuisonderzoeken kwam men er niet achter wat ik eigenlijk mankeerde. Ik kwam in de WAO terecht en zat uiteindelijk bij een psychiater. Na twaalf jaar kwam men erachter dat ik een hyperventilatiesyndroom had waardoor ik angsten kreeg. De oorzaak: tijdens mijn werk als arbeidsanalist stond ik constant onder buitensporige stress. De normeringen van het bedrijf stonden vaak haaks op wat goed was voor de werknemers. Ik zat dus als arbeidsanalist eigenlijk in een onmogelijke positie.’

Pas na twaalf jaar wist Vink uit zijn persoonlijke dal te kruipen. Hij wilde vrijwilligerswerk gaan doen en kwam in contact met een bedrijfsleider van de Rissegroep, een sociale werkplaats in Weert. De bedrijfsleider bood Vink een heuse baan aan als administratieve kracht op de elektronica-afdeling. Zo ging dat toen, bij de sociale werkvoorziening. Geen indicatiecommissies of profiel-schetsers die zich er tegenaan bemoeiden. Gewoon een beetje uit de losse pols. Vink:

‘Ik herinner mij een kolenboer. Die was door zijn rug gegaan. Toen was het ook zo van: “Joh, kom er maar bij.” Puur voor het sociale aspect.’

Verdiepen in de handicap

Volgens Vink is inlevingsvermogen de smeerolie voor de sociale functie van de WSW. Hij zag dat vermogen langzaam teruglopen: ‘Kijk, je moet empathie hebben met de WSW’er. Je moet je willen verdiepen in zijn handicap. Doe je dat, dan blijkt veel mogelijk. Doe je dat niet, dan creëer je problemen. Toen in 1998 de psychiatrische

**‘Ik begrijp het niet!
Ik had goddomme alleen maar een vraag!’**

patiënten de WSW binnenkwamen, ook bij de Risse in Weert, vond ik dat een goeie zaak. Want die mensen hebben recht op een zinvolle tijdsbesteding en arbeidsplek. Als je weet dat bijvoorbeeld een schizofreen alleen maar kan functioneren als hij met zijn rug dicht tegen een muur aanzit, zodat

hij de werkplaats kan overzien, dan moet je daarvoor zorgen. Doe je dat niet, omdat je het maar aanstellerij vindt, dan vraág je als werkleider om problemen.’

Eén voorbeeld waarin het helemaal misliep, staat Vink nog vers in het geheugen: ‘Tja, dat is het verhaal van ene Wil, buitensporig breed en heel sterk. Een en al spieren, die op hun beurt echter werden aangestuurd door een kwetsbare psyche. Op een dag had Wil een vraag aan de afdeling Personeelszaken. Eigenlijk had hij die vraag via zijn werkleider moeten stellen, maar door zijn psychische aandoening snapte Wil alleen de korte communicatielijnen. Waarop de geïrriteerde personeelsambtenaar op zijn bureaucratistische strepen ging staan. Dat gesprek liep compleet uit de rails. Paniekerig belde een administrateur mij op: “Peter, kom gauw! Wil draait door!” Ondertussen hadden ze ook de politie erbij gehaald. Ik heb Wil weg

weten te praten naar mijn kantoortje. Daar stortte hij volledig in. Huilen als een klein kind. Riep de hele tijd: “Ik begrijp het niet! Ik had goddomme alleen maar een vraag!” Twee dagen later had hij zichzelf opgehangen. Dit is natuurlijk wel een extreem voorbeeld, maar het geeft aan hoe rampzalig

Soepstengels verpakken in de Risse in Weert

SOCIALE WERKVOORZIENING

- Al ver voor de Tweede Wereldoorlog waren diverse particuliere initiatieven actief in de sfeer van armenzorg en liefdadigheid die op kleinschalige basis aangepast werk verschafte aan gehandicapten, zoals de vereniging Actio Vincit Omnia (arbeid overwint alles).
- Na de Tweede Wereldoorlog vond men dat er 'iets' gedaan moest worden voor de mensen die gehandicapt waren als gevolg van de oorlog. In 1950 resulteerde dat in de Gemeentelijke Sociale Werkvoorziening (GSW) voor handarbeiders.
- In 1965 groeide het aantal GSW-werkers tot 30.000 en is de gemeentelijke regeling vervangen door een rijksregeling. In 1968 werd een wetsvoorstel ingediend. Citaat: *'De Sociale Werkvoorziening biedt werknemers arbeid binnen de grenzen van hun mogelijkheden, een vast inkomen verleent hun een sociale status en een rechtspositie als werknemer, biedt tevens ontplooiing van nog aanwezige capaciteiten en brengt contacten met andere mensen.'*
In 1969 is dit wetsvoorstel aangenomen.

het kan uitpakken als je je niet in de mensen binnen de WSW verdiept.'

Onbeschoft en intimiderend

Werkleiders die zich niet verdiepen in de WSW'ers zelf: het is als peuteren aan een op scherp staande bom. Een bom die in 2008 bij WSW-bedrijf Alescon te Assen afgaat. Inzet is een snoeihard beleid rond het ziekteverzuim. Of werknemers nou herstellend zijn van een hartaanval, epilepsie of infectiegevoelige buikoperaties; het kan menig werkleider niet echt boeien. De bom gaat af als het Dagblad van het Noorden in een serie artikelen melding maakt van de situatie op de werkvloer. De krantenkoppen liegen er niet om: 'Angstspook op werkvloer', 'Leidinggevend maken er een zootje van', en 'Hard beleid rond ziekteverzuim verziekt sfeer bij werkvoorzieningschap'.

In datzelfde jaar start de SP-afdeling Hoogeveen een onderzoek onder de medewerkers van het WSW-bedrijf. Hoewel directeur Albert Bruins Slot 'in een open sfeer' met de SP wil praten, gaat hij niet over één nacht ijs. Er volgt een tweede onderzoek, door Bureau Mede uit Houten, dat dezelfde misstanden signaleert als de SP:

onbeschofte omgangsvormen van werkleiders naar werknemers, weinig tot geen overleg, amper interesse van werkleiders in de achtergrond van een ziektemelding, en meisjes met een verstandelijke beperking worden niet zelden slachtoffer van seksuele intimidatie. Na het rapport-Mede is voor directeur Bruins Slot de maat vol en grijpt hij in: drie werkleiders worden direct ontslagen.

Angst

Nu, twee jaar later, is het de vraag of de sfeer verbeterd is. Het blijkt niet gemakkelijk om bij Alescon WSW'ers te vinden die daar openlijk over willen praten. Men aarzelt sterk, wil absoluut niet met naam genoemd worden en of we zo vriendelijk willen zijn geen letterlijke citaten te plaatsen die mogelijk iemand via de woordkeuze traceerbaar zouden kunnen maken. Niet echt een gevalletje 'open dialoog', zoals directeur Bruins Slot dat met zijn maatregelen voor ogen had. In de gesprekken die we hebben gevoerd, komen de volgende hoofdlijnen naar voren.

- De situatie rond de werkleiders is weliswaar verbeterd, maar er gaat nog veel mis in de communicatie tussen directie en werkvloer.

Onder strikte hygiënevoorschriften wordt snoep in handvatjes geduwd en verpakt

- WSW'ers kunnen niet meer opklimmen tot werkleider, zoals vroeger. In plaats daarvan worden werkleiders 'van buiten' gehaald, die de WSW'ers vaak minder goed aanvoelen.
- Er zijn gevoelens van onbehagen omdat de WSW-instelling meer en meer verandert in een leerwerkbedrijf en instelling voor arbeidsreïntegratie. De nieuwe instroom gaat ten koste van de WSW-banen; omdat de WSW'ers duurder zijn door de benodigde begeleiding, vermoeden sommigen.

Directeur Albert Bruins Slot laat weten geen enkele behoefte te hebben om achteraf eens terug te blikken op die roerige periode en de leermomenten nog eens te analyseren. Hij stelt dat hij in 2008 al met een tevredenheidsonderzoek onder medewerkers bezig was, waar de SP dwars doorheen is gegaan. Bruins Slot: 'Kijk, je moet wel iets van de WSW-problematiek weten voordat je je ermee gaat bemoeien. De hele actie van de SP is als een boemerang teruggeslagen op de organisatie. En wat de media betreft: ik vind echt dat die de WSW'ers misbruikt hebben. Mensen zagen maar een gedeelte van hun verhaal terug in de krant. Overigens komt er dit jaar en in 2012 weer een

medewerkers-tevredenheidsonderzoek.' Op de vraag waarom er dan nog steeds mensen zijn die niet openlijk met de media willen praten, antwoordt Bruins Slot: 'Ja, dat weet ik ook niet. Wat ik wel weet, is dat ik met de medewerkers-tevredenheidsonderzoeken en het werkoverleg de vinger aan de pols houd. Maar hier wil ik het verder bij laten.'

De toestanden bij Alescon blijken niet op zichzelf te staan. Want ook bij andere WSW-instellingen, zoals in Zeist (BIGA), Emmen (EMCO) en Nijmegen (BREED), heeft het behoorlijk gerommeld. Grote overeenkomst in

men. Door actievoeren blijken toch dingen te kunnen veranderen.

Mensen met omruilgarantie

In Amsterdam is SP-gemeenteraadslid Maureen van der Pligt in de weer met problemen rond WSW-instelling Pantar. Van der Pligt: 'Piet Dek, de toenmalige directeur, vond al in 2000 dat de WSW niet alleen maar voor WSW'ers moest zijn. Hij wilde een 'flexpool' op gaan zetten waar werkgevers gemakkelijk een gedetacheerde WSW'er konden omruilen als-ie niet beviel. Dus niet begeleiden en afstemmen op wat

'Is zo'n directeur zelf eigenlijk wel goed bij zijn hoofd?!'

deze gevallen: werkleiders zonder empathie die WSW'ers onder druk zetten om meer te presteren, soms zelfs tijdens ziekte, plus aanzienlijke tekorten door een overdaad aan managers. Intussen is de situatie bij BIGA, EMCO en BREED na fors ingrijpen van een tijdelijke directie weer menswaardig te noe-

die WSW'er wél kan, maar gewoon hup, bevalt-ie je niet, dan kan je 'm omruilen. Dek ging dan naar een bedrijf met de boodschap: "Heb je tien Polen in dienst? Nou dat werk doen mijn gehandicapten goedkoper! Ja, inclusief omruilgarantie!" WSW'ers als handelswaar. Ik kan daar zo boos van worden! Je

STAP VOOR STAP GESLOOPT

Hoe heeft een maatschappelijke regeling als de Sociale Werkvoorziening, in 1968 opgezet om kwetsbare of gehandicapte mensen aan werk te helpen, zich kunnen ontwikkelen tot een jungle?

- In 1989 komt CDA'er Lubbers met de *budgetfinanciering*: de hoogte van het budget voor de Sociale Werkvoorziening wordt niet langer bepaald op basis van het aantal werknemers. Door de budgetfinanciering ontstaan er wachtlijsten en gaan werkplaatsen bedrijfsmatiger werken om zoveel mogelijk uit hun budget te halen.
- In 1998 voert PvdA'er Melkert de nieuwe Wet op de Sociale Werkvoorziening in. Niet langer hebben nieuwe WSW'ers recht op een levenslange WSW-plek. De WSW'ers die na 1998 instromen worden periodiek herkeurd. Mensen zonder echt ernstig lichamelijk of psychisch gebrek komen er niet meer in; mensen met een ernstiger psychische aandoening of meervoudige handicaps wel. Bijgevolg is er veel onzekerheid onder WSW'ers, vanwege de herkeuringen en de komst van een moeilijker doelgroep.
- In 2000 publiceert de SP de resultaten van onderzoek naar de zich opstapelende problemen, in het rapport: *Over de rooie helpen, dat is wat er hier gebeurt*.
- In de periode 2002-2004 krijgt de marktwerking zijn definitieve beslag binnen de WSW. De Wet Werk en Bijstand van VVD'er Mark Rutte maakt dat gemeenten hun werklozen gaan 'dumpen' in de WSW-werkplaatsen. Hierdoor maken nieuwe en langdurig werklozen hun opwachting bij de sociale werkplaatsen, waaronder tbs'ers. De WSW'ers worden verstoten van de werkvloer naar de kantine omdat de 'gezonde' werklozen het werk sneller kunnen uitvoeren. Ook zijn er spanningen tussen WSW'ers en 'nieuwe instromers'.
- In de periode 2004-2006 zetten de gemeenten, die de WSW financieren, de sociale werkplaatsen nog meer onder druk. De eenderde-regeling wordt ingevoerd: de WSW'ers worden in drie groepen verdeeld. Eenderde van de WSW'ers moet gedetacheerd (uitgeleend) worden in reguliere bedrijven, eenderde moet in dienst komen van reguliere bedrijven en eenderde zou dan binnen de sociale werkvoorziening mogen blijven. Zorgvuldigheid en inlevingsvermogen zijn bij zo'n cijfermatige aanpak ver te zoeken.
- In 2008 licht SP-Kamerlid Paul Lempens het hele WSW-verhaal vanaf 2000 nog eens goed door. Hij legt de zwakke plekken vast in een even verontrustend als lijkig rapport: *WSW, parel zonder glans*. Alle onderzochte voorbeelden hebben een constante: welke maatregel er ook 'uitgevonden' werd, de WSW'er zelf ging erop achteruit. Ondertussen sleutelt een commissie onder leiding van CDA'er Bert de Vries verder aan de WSW. In *Fundamentele Herbezinning* zoekt de commissie naar manieren om met hetzelfde budget meer mensen aan de slag te krijgen. Dat blijkt te kunnen, en wel door hun positie te verslechteren. Schaf de cao af, betaal maximaal het minimumloon (liefst minder), en gooi alle werkzoekenden met WSW'ers op een grote hoop.
- In 2010 zet het kersverse kabinet-Rutte-Verhagen er de vaart in, met een bezuiniging van 120 miljoen euro per jaar. Volgens berekeningen van het CPB zullen er in 2015 zo'n 30.000 mensen minder in de WSW zitten dan nu (100.000). Op termijn verwacht men dat dit leidt tot een uitstroom van 60.000 WSW'ers. Voor degenen die wel bij de sociale werkplaats mogen blijven werken, zijn er al in 40 gemeenten proeven aan de gang met 'loondispensatie'. Dat betekent regulier werk voor minder dan het minimumloon.

hebt het hier over mensen. Is zo'n directeur zelf eigenlijk wel goed bij zijn hoofd?! Het leek diezelfde directeur een goed idee om de groep WSW'ers uit te breiden met allehande volk, zoals verslaafden, tbs-klanten, noem maar op. Zie je het al voor je? Een tot tbs veroordeelde seksuele delinquent naast een zwakbegaafd meisje op de inpakafdeling? Wat je ook ziet is dat werkleiders steeds grotere groepen hebben en tegelijkertijd steeds minder verstand van psychische aandoeningen en hoe daarmee om te gaan. En tot slot rijzen de kosten behoorlijk de pan uit vanwege een loodzware overhead. Ik heb dat eens uit willen zoeken, maar daar wilde men niet aan meewerken. Dat is voor mij een teken aan de wand.'

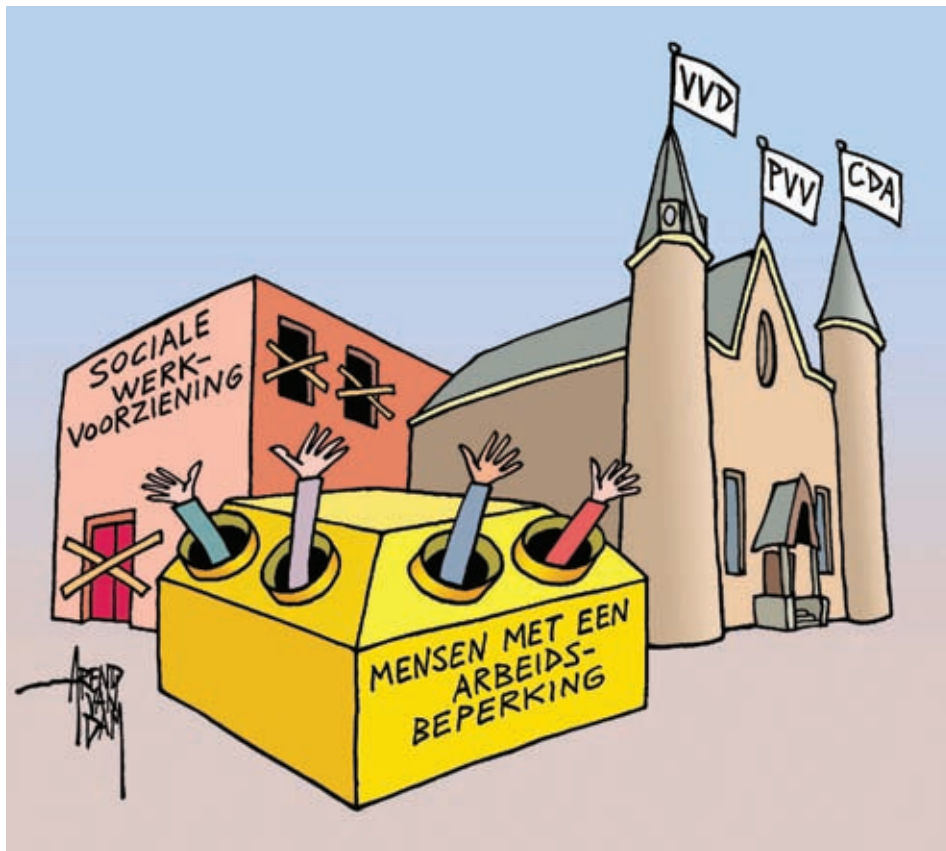
Uitzendbureau Loonslaaf

In Amsterdam blijft het niet alleen bij praten. Op 7 oktober startte Van der Pligt met anderen de actie Uitzendbureau Loonslaaf bij boerderij Langerlust. Daar werden op dat moment diverse prijzen voor sociaal ondernemerschap uitgereikt aan ondernemers. Aanleiding voor de actie is de proef met loondispensatie, waar de Amsterdamse GroenLinks-wethouder Andrée van Es zich vrijwillig voor aanmeldde. De actievoerders noemen het een staaltje moderne slavernij. Veel ondernemers hebben de petitie tegen de proef ondertekend, waaronder MKB-voorzitter Mark van der Horst.

Van der Pligt ligt duidelijk op ramkoers: 'Met dit kabinetsbeleid maak je een eind aan de cao en aan het minimumloon, waardoor de onderkant van de arbeidsmarkt en de WSW echt op scherp komen te staan. Albert Heijn wenst de petitie niet te ondertekenen. Nou, dan niet! Dan gaan wij de klanten van AH benaderen om een mailtje te sturen aan de AHOLD-directie met het verzoek niet met die loondispensatie-pilot mee te doen.'

Op zaterdagmiddag 16 oktober flyeren zo'n acht SP'ers bij Albert Heijn aan de Amsterdamse Nieuwezijds Voorburgwal. De reacties variëren van: 'Joh, rot op', tot aan: 'Goh, dat wist ik niet' en 'Goeie actie'. Een jurist met een AH-tasje waar een stokbrood uitsteekt, roept: 'Maar dit kan helemaal niet! Dit is tegen de wet!' WSW'er Mario, die ook bij de actie staat, grapt: 'Albert Heijn lét niet op de kleintjes, Albert Heijn plét de kleintjes.' Wat die kleintjes betreft: vaak spreekt men over WSW'ers in termen als 'kwetsbaar'. Tegelijk zijn het vaak regelrechte helden en heldinnen die, ondanks het feit dat het leven niet bepaald zachtzinnig met ze omspringt, toch overeind blijven.

Zoals Vera Schaefer. Haar hele leven leed zij aan vrij ernstige depressies. Op 19 juli

1998 overleed de 14-jarige (en enige) dochter van haar zus door een auto-ongeluk. Zeven maanden later overleed haar vader. Net toen Vera weer uit het dal kroop, werd er bij haar in 2004 borstkanker geconstateerd. In 2005 moest een borst worden afgezet. Op dezelfde dag kreeg Vera's zus te horen dat ook zij borstkanker had. Weer later werden bij Vera de eierstokken en enkele lymfeklieren verwijderd. Dat zorgt voor vochtophoping,

ze te horen dat men weliswaar blij was met haar, maar dat ze haar handicap bagateliseerde. Ze moest personenvervoer gaan rijden, dat was wat rustiger voor haar. Vera's wereld stortte in. Post rondrijden was veel dynamischer en gaf haar juist veel meer de voor haar zo noodzakelijke lichaamsbeweging dan personenvervoer. Vera vocht het besluit aan. Dat had uiteindelijk resultaat. Sinds kort stuurt Vera weer dolgelukkig haar

‘Maar dit kan helemaal niet! Dit is tegen de wet!’

daarom is het noodzakelijk dat zij voldoende lichaamsbeweging krijgt. Op 24 juli 2008 werd haar moeder ernstig ziek: borstkanker. In 2009 kampte Vera met hartproblemen, die inmiddels onder controle zijn. Ondertussen gestopt met de anti-depressiva, leek een half jaar geleden het geluk haar toe te lachen. Ze kon bij Pantar een baan krijgen. Postbezorging met een busje, echt het mooiste wat haar in jaren was overkomen. Vier maanden lang, tot 1 juli dit jaar, genoot de kersverse chauffeuse van haar werk. Ze voldeed in alle opzichten. Altijd op tijd, nooit bekeuringen of schade en ze leidde zelfs andere chauffeurs op. Op 1 juli kreeg

postbestelbus door Amsterdam.

‘Wat je vaak ziet,’ mijmert WSW-oldtimer Peter Vink, ‘is dat het merendeel van de WSW'ers heel veel kracht en capaciteiten heeft. Als je maar éven de moeite neemt om de juiste voorwaarden te scheppen, gaan ze als een speer.’

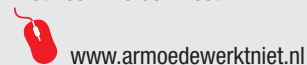

tekst Paul Waaijers en Jola van Dijk
foto's Jac Vanderfeesten

‘LAFTE BEZUINIGING’

Het kabinet-Rutte gaat jaarlijks 120 miljoen euro bezuinigen op de sociale werkvoorziening. Wat dat precies betekent voor sociale werkplaatsen hangt af van hoe de gemeente de bezuiniging gaat invullen. Dat kan door te bezuinigen op kosten van het gebouw, door afdelingen te sluiten, maar ook door mensen te ontslaan. In heel Nederland betekent deze bezuiniging dat er in 2015 30.000 minder plekken zijn bij de sociale werkvoorziening. Terwijl er nu al 25.000 mensen op de wachtlijst staan. SP-Kamerlid Sadedt Karabulut: ‘Tienduizenden mensen met een arbeidsbeperking zullen achter de geraniums en in de armoede belanden. Ik weiger te accepteren dat zij de rekening van de crisis gaan betalen. Geld afpakken van mensen die al geen cent te makken hebben, is een laffe bezuiniging en leidt uiteindelijk tot meer armoede en uitsluiting.’

Onder het motto ‘Armoede werkt niet’ is de SP inmiddels een campagne begonnen om genoemde plannen van tafel te krijgen. Kijk op www.armoedewerktniet.nl Daar vind je meer uitleg, kun je een petitie tekenen, vragen stellen en persoonlijke verhalen van WSW'ers lezen. Bijvoorbeeld van Nicole, die arbeidsongeschikt was en toch wilde werken. Via de WSW kon dat. Haar reactie op de bezuinigingen: ‘En ik pik ’t niet dat ze me dit dadelijk af willen pakken, want ondanks de dagelijkse pijn wil ik graag blijven werken. (...) Hier kan ik echt pissig om worden. Werk je, word je nog gestraft!’ Of Ellen, die schrijft: ‘Ik word serieus vreselijk wanhopig en moedeloos van de plannen van de regering en er gaat geen dag voorbij dat ik me geen vreselijke zorgen maak om m'n toekomst. Ik ben 18. Ben dus net volwassen en weet nu al niet hoe ik verder moet.’

www.armoedewerktniet.nl

NATUUR IN DE UITVERKOOP

› Het kabinet-Rutte kondigt in het regeerakkoord bezuinigingen op natuur aan. Recreatiebossen rondom steden worden geschrapt, natuur van Staatsbosbeheer moet verkocht worden en essentiële natuurgebieden in Nederland worden ernstig aangetast. Op het kaartje zijn de plannen samengevat (afbeelding 1).

› Vooral de inkrimping van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is volgens natuurkenners een slecht idee. De EHS verbindt natuurgebieden, zodat diersoorten zich kunnen verplaatsen. Dat is noodzakelijk voor hun voortbestaan. Frank Berendse, hoogleraar Natuurbeheer aan de Universiteit van Wageningen, noemt diersoorten in geïsoleerde natuurgebieden 'soorten die gedoemd zijn om uit te sterven'.

› In de uitverkoop: Speelbos De Bali (foto's 2 en 3) en het Bieslandse Bos tussen Zoetermeer en Den Haag, goed voor 900.000 bezoeken per jaar. Ook natuurgebied Houten in de gemeente Houten mag van de regering weg (foto 4).

foto Suzanne van de Kerk

› Rechts is kennelijk (terecht) bang voor de grote weerstand die hun plannen oproept. Maar om nou ook dé plek om te demonstreren in Den Haag, het Malieveld, maar in de uitverkoop te gooien?! Toch staat ook dat op het lijstje 'te schrappen of verkopen'.

› Natuur bij de Korte Uitweg in Schalkwijk (foto 5). Mag weg van het kabinet.

foto Suzanne van de Kerk

› Foto 6: een medewerker van Staatsbosbeheer zet in moerasgebied de Deelen bij Heerenveen drijvende nestmogelijkheden uit voor zwarte sterns.

foto Herman Engbers

› SP-Tweede Kamerleden Paulus Jansen en Henk van Gerven starten een actie om deze aanslag op de Nederlandse natuur te verijdelen. Houd www.sp.nl in de gaten voor nieuws over deze actie.

LEGENDA

- Mogelijk te verkopen natuur van Staatsbosbeheer buiten de Ecologische Hoofdstructuur ± 15.000 ha
- Mogelijk te verkopen natuurgebieden met recreatie om de stad van Staatsbosbeheer
- Te schrappen natuurgebieden met recreatie om de stad ± 9.000 ha (rood + lichtgeel)
- Te schrappen en te verkopen natuur van robuuste verbindingzones ±27.000 hectare
- Geplande en bestaande natuur van de Ecologische Hoofdstructuur die op onbekende wijze verkleind gaat worden.

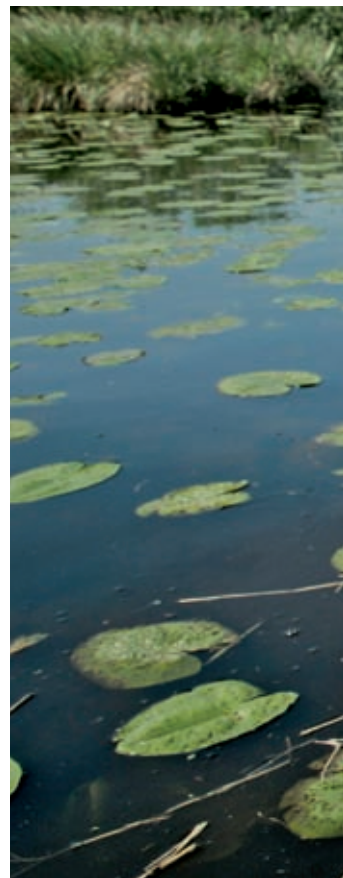
3

4

2

1

AFSCHEID VAN BRABANTS BOEGBEELD

Ger Wouters (58) overleden

Ger Wouters op het SP-congres van november 2007

Op 26 oktober overleed Ger Wouters, in maart voor de zoveelste keer gekozen als raadslid voor de SP in zijn Schijndel en tot op dat moment wethouder in Boxtel. Ger Wouters was een boegbeeld van de SP in Noord-Brabant. SP-Eerste Kamerlid Tiny Kox sprak tijdens de afscheidsdienst op 30 oktober namens de SP een afscheidswoord voor deze markante strijder van het eerste uur.

‘Als Ger Wouters ergens binnenkwam, kwam er ook echt iemand binnen. Ik zie heel wat mensen in de zaal die daar uit eigen ervaring over mee kunnen praten. Twee burgemeesters, wethouders, raadsleden, Kamerleden, onze fractievoorzitter in de Tweede Kamer, onze partijvoorzitter. Ger Wouters was een grote man die een groot verhaal te vertellen had, en dat doorgaans in opmerkelijk eenvoudige bewoordingen deed. Zijn verhaal begon en eindigde doorgaans met solidariteit. Daardoor zou de samenleving zich moeten laten leiden, om tot eerlijker verhoudingen en minder ongelijkheid te komen. En daardoor liet Ger Wouters zich leiden, zo lang als ik hem gekend heb – en dat is best lang.

Op 9 oktober zouden we dat gaan vieren, met een heuse reünie der pioniers. De mensen die er begin jaren zeventig bij waren toen de SP ging beginnen in Brabant. Het initiatief kwam van Ger, met Jan Marijnissen

en Paul Peters. Geweldig idee – alleen Ger was er niet bij. Te ziek door zijn hersentumor, dus thuis in bed. Daarom zijn we naar Schijndel gegaan, met een paar flesjes Belgisch bier, een deelnemersbutton én iets bijzonders op zak: het enige landelijke onderscheidingsteken dat de SP kent. Ik vond het een eer om deze grote man, die aan zijn laatste grote strijd bezig was, in zijn eigen omgeving, met zijn vrouw Tonnie aan zijn zij, een gouden tomaat te mogen opspelden. Normaal doen we dat alleen op een partijcongres, maar daar konden we bij Ger niet mee wachten. De grote man die voor zoveel mensen in de voorhoede van de strijd voor verbetering en bescherming stond, kon zijn eigen situatie niet meer verbeteren en zijn eigen lijf niet meer beschermen tegen de tumor die ongevraagd bij hem was komen inwonen. Niet dat hij het niet geprobeerd heeft. Uit alle macht. Trots toonde hij me in augustus het masker dat hij op had bij bestralingen. Hij vond het wel een beetje

een stoere strijdhelm. Toen dacht hij nog dat wellicht ook voor socialisten soms wonderen gebeuren. Later wist hij dat hem dat niet zou gaan overkomen. Hij moest onder ogen zien dat zijn enerverende leven tot een einde ging komen. Eigenlijk had Ger daar helemaal geen tijd voor. Er was nog zoveel te doen, zoveel strijd te strijden.

Volgens mij heeft Ger Wouters alles gedaan wat je redelijkerwijs kunt verlangen van iemand die de wereld wil veranderen omdat hij het mensen morgen beter wil geven dan ze het vandaag meemaken. Hij was voor ons activist, propagandist, raadslid, wethouder in Schijndel en Boxtel, Statenlid in Noord-Brabant, partijbestuurder. Hij liep altijd mee voorop maar leerde ook anderen hoe zij ook mee voorop konden lopen. En aan zijn zij liep er altijd eentje mee, zijn wederhelft. Zonder Tonnie was Ger niet de grote man geworden die we ons vandaag herinneren. Ook dat is solidariteit, iets wat je geeft, iets wat je krijgt.

Voor ons was en blijft Ger Wouters een grote man, een hele grote meneer. Als ik een hoed had, nam ik hem diep voor hem af.’

tekst Tiny Kox
foto Rob Voss

NEDERLAND IN TWEEËN

Waar het in grote lijnen naartoe zou gaan, kon je al wel aanvoelen. Maar toen het nieuwe rechtse kabinet uiteindelijk zijn regeringsverklaring op tafel legde, bleken zelfs de bangste vermoedens gegrond. ‘Stelen van de armen en verdelen onder de rijken’, karakteriseert Emile Roemer de plannen.

‘Ik wil voorkomen dat de huidige recessie misbruikt wordt voor de afbraak van alles wat ons land sociaal maakt.’ Het was een cruciale uitspraak van Emile Roemer tijdens het debat over de regeringsverklaring op 26 oktober. ‘Ik schrik weleens als ik zie hoe gemakkelijk politici – van rechts tot links – alles in de uitverkoop doen waar zo veel Nederlanders trots op zijn. Onze goede voorzieningen, onze sociale zekerheid, onze rechtsstaat. De typisch Nederlandse mentaliteit van zorgen voor elkaar en samen de schouders eronder. Ik begrijp werkelijk niet waarom we dat allemaal moeten afbreken. Deze verworvenheden maken Nederland juist tot een land waar je na je vakantie graag terugkomt. Een land waar we samen garant staan voor solidariteit en menselijke waardigheid. Een land van beschaving, waar mensen gelijkwaardig zijn en je bestaan gegarandeerd is.’

Vrijheid alleen voor de elite

‘Vrijheid en verantwoordelijkheid’ luidt het motto van de nieuwe regering, maar de vrijheid lijkt een privilege van de elite te worden. De verantwoordelijkheid daarvoor mogen de zieken, de studenten, de mensen met een arbeidsbeperking, de lage-inkomensgroepen dragen. Roemer: ‘Met deze harde rechtse regering koersen we af op ‘Nederland in Tweeën’. Ziek tegenover gezond, arm tegenover rijk, jong tegenover oud, allochtoon tegenover autochtoon, huurder tegen-

over verhuurder, woningzoeker tegenover ontwikkelaar en speculant. Het kabinet-Rutte wordt precies zoals ik voorspelde: een omgekeerde Robin Hood. Het gaat stelen van de armen en verdelen onder de rijken. Mark Rutte wil een premier zijn voor alle Nederlanders. Ik hoop het van harte. Maar dan zal hij toch echt beter naar de mensen moeten luisteren. Naar de zorgen van een doorsnee, modaal Nederlands gezin met twee kinderen, een bescheiden koophuis in een kleine stad en een auto. De mensen die zich door hun zorgkosten en stijgende kosten van wonen en vervoer hardop afvragen:

‘Stelen van de armen en verdelen onder de rijken’

“Kan ik voor mijn kinderen wel de opleiding betalen die zij verdienen?”

Fundamentele oplossingen

Tijdens het debat stelde de SP-voorman voor om de salarissen van politieke ambtsdragers met 10 procent te verlagen. In eerste instantie als alternatief voor het voorstel van Rutte om het aantal politici te verminderen, want dat is in de ogen van Roemer ‘onhaalbaar en ongewenst’.

Het feit echter dat het nieuwe kabinet het sociaal minimum voor

de allerarmsten verlaagt en tegelijkertijd politici ongemoeid laat, steekt Roemer: ‘Wie de allerarmsten pakt, moet ook in eigen vlees durven snijden.’

Behouden wat goed is, hervormen waar het fout zit. Dat zette Roemer tijdens het debat tegenover de kabinetskoers die leidt tot ‘Nederland in Tweeën’. Waar het fout zit, zoals onder meer in de zorg, de financiële sector, de economie en de energievoorziening, deed hij concrete hervormingsvoorstellen. ‘Voor fundamenteel verkeerde zaken, bieden wij fundamentele oplossingen.’ ‘De minister-president heeft ook een vreemde opvatting over de sociale zekerheid. Die noemt hij een geluksmachine: die machine moeten wij stopzetten. De sociale zekerheid is geen geluksmachine, maar een pijler onder onze beschaving. Goede sociale voorzieningen zijn nodig om mensen die ziek worden, oud worden of hun werk verliezen niet te laten vervallen in armoede.’ Hoe kil, hard en onpersoonlijk de plannen van het nieuwe kabinet ook zijn, Emile

Roemer legt allerminst zijn hoofd in de schoot. ‘Al die slechte plannen zijn nog geen wet; die moeten eerst nog maar eens door deze Kamer zien te komen. En ik zie dat nog niet zomaar gebeuren. De SP zal er alles aan doen om de tweedeling van Nederland te voorkomen.’

 Op www.sp.nl is de hele bijdrage van Emile Roemer aan het debat over de regeringsverklaring te lezen.

NEDERLAND IN TWEEËN

...ALS HET AAN HET KABINET-RUTTE LIGT

DE RIJKEN RIJKER, DE ARMEN ARMER

Het koopkrachtbeleid van het nieuwe kabinet laat een opvallend kenmerk zien. Volgens cijfers van het CPB moeten de allerlaagste inkomens rekenen op gemiddeld een procent aan koopkrachtverlies; de inkomensgroep van een tot twee keer modaal gaat er een half procent per jaar op achteruit. En de huishoudens die op twee keer modaal of nog meer zitten? Die gaan er een kwart procent op vóóruit! Conclusie: onder Rutte gaat de kleine groep met hoge inkomens er op vooruit, en dat mogen de middengroep en vooral de mensen met de laagste inkomens betalen. Voor bijvoorbeeld bijstandsmoeders kan dat op langere termijn oplopen tot 2.000 euro per jaar. Ondertussen vraagt het kabinet niets van bankiers, speculanten en top-bestuurders.

ZIEK WORDEN = BETALEN

De solidariteit in de zorg wordt verder afgebroken. Het basispakket wordt uitgekleed; de verwachting is dat medicijnen als cholesterolverlagers en maagzuurremmers uit het basispakket verdwijnen, evenals bepaalde operaties en behandelingen van psychische stoornissen. Tegelijkertijd gaan de vaste zorgpremies omhoog met drie- à vierhonderd euro per jaar; het eigen risico stijgt in 2012 naar 210 euro. De zorgtoeslag daarentegen wordt verlaagd. Kortom: meer betalen voor minder zorg. Een andere grote ingreep is het liberaliseren van de collectieve verzekering AWBZ. Dat betekent dat de zorg voor chronisch zieken, gehandicapten en ouderen, inclusief enorme bezuinigingen, naar de gemeenten wordt geschoven. De uitvoering van de AWBZ gaat vervolgens naar de zorgverzekeraars. Dit zal leiden tot vele pluspakketten, uiteraard voor wie dat kan betalen. De patiënt wordt nog meer dan voorheen het kind van de rekening.

CADEAUTJE VOOR HET BEDRIJFSLEVEN

De economie herstelt en bedrijven maken weer winst. Toch verlaagt dit kabinet de winstbelasting – de aandeelhouders mogen niets tekort komen. Nederlandse gezinnen wel: het maatregelenpakket dat hen treft, behelst 1,7 miljard euro. Daarbij valt te denken aan de netto verlaging van de bijstand en beperkingen van de zorgtoeslag, kinderopvang en kindgebonden budget. En ook hierbij geldt: hoe meer je verdient, hoe minder je erop achteruit gaat.

IEDEREEN OP DE NULLIJN, MAAR DE GRAAIERS MOGEN DOORGAAN

In de publieke sector zet het kabinet werknemers op de zogenaamde 'nullijn'. Politieagenten, vuilnismannen en andere ambtenaren hoeven geen enkele salarisverhoging te verwachten en zullen er – rekening houdend met de inflatie – qua inkomen op achteruit gaan. Maar het graai-gedrag in de publieke sector blijft ongemoeid; topbestuurders blijven dus grootverdieners. In plaats daarvan legt het kabinet de rekening van de crisis bij de laagstbetaalde ambtenaren.

NET ALS VROEGER: STUDEREN VOOR DE ELITE

Iedere student die langer dan de beoogde drie jaar over de bachelorfase doet, betaalt straks voor elk extra jaar 3.000 euro.

De studiefinanciering voor de masterfase wordt afgeschaft en vervangen door een leenstelsel: zelf betalen dus. Doorleren wordt dus weer een voorrecht van kinderen van rijkelui of studenten moeten bereid zijn om zich diep in de schulden te steken.

HURSECTOR: SLOPEN MAAR

Het kabinet wil de doorstroming op de huurmarkt bevorderen door huurders met een gezinsinkomen boven de 43.000 euro fors meer te laten betalen (tot 5 procent). Dat leidt er tevens toe dat het huren van een woning alleen nog mogelijk wordt voor mensen met een laag inkomen. Sowieso zal het aantal huurwoningen op termijn flink gaan verminderen, omdat het kabinet de koop van een corporatiewoning wil bevorderen.

Ook worden woningcorporaties voor een groot deel verantwoordelijk voor de financiering van de huurtoeslag. Hierdoor zal de corporatie minder kunnen bouwen en tevens gaat de doorsnee huurder meebetalen aan de woonlasten van de armste huurder. De hypotheekrenteaftrek van de villabezitter wordt echter op geen enkele manier begrensd. Uiteindelijk ontstaat de vreemde situatie dat de arme huurder meebetaalt aan de hypotheekrenteaftrek van de rijke villabezitter, terwijl laatstgenoemde straks niet meer meebetaalt aan de huurtoeslag van de arme huurder.

BEN JIJ EEN 'ECHTE' NEDERLANDER?

Het nieuwe kabinet gaat het voor toegelaten migranten nog een stukje moeilijker maken, met extra eisen. Door de invoering van een 'tijdelijk Nederlanderschap' wordt groen licht gegeven voor het ontstaan van verschillende 'soorten' Nederlanders, waardoor tegenstellingen juist groter worden. Tegelijkertijd staat in de kabinetsplannen niets over de aanpak van de vele getto's die ons land al decennialang 'rijk' is. Talloze kinderen van de tweede of derde migrantengeneratie komen in zulke wijken nog steeds niet of nauwelijks in aanraking met kinderen van autochtone ouders. Geen letter daarover in de kabinetsplannen. Het gevolg: verdere tegenstelling, tweedeling, vervreemding en wederzijdse vooroordelen.

NEDERLAND IN TWEEËN

...NIET ALS HET AAN DE SP LIGT

Wat Rutte, Verhagen en Wilders willen, is niet per se wat er gaat gebeuren. Sommige rechtse wensen kunnen alleen worden vervuld als er internationale verdragen aangepast worden, voor weer andere voorstellen is een grondwetswijziging nodig. De SP zal alles op alles zetten om, samen met de mensen om wie het gaat, dwars te liggen bij alle plannetjes die Nederland in tweeën splitsen.

Armoede werkt niet

Op zich klinkt het leuk: het nieuwe kabinet wil dat mensen met een arbeidsbeperking (WSW, Wajong en WWB-uitkeringsgerechtigden) aan de slag gaan in normale bedrijven. Dan moet je natuurlijk wel ervoor zorgen dat werkgevers gestimuleerd worden om mensen uit de sociale werkvoorziening of jonge gehandicapten in dienst te nemen. Maar dat gebeurt niet. Wat wel? Rutte I beperkt de toegang tot de Wajong, bezuinigt op de WSW, verlaagt uitkeringen en laat degenen die wél bij reguliere werkgevers werken mogelijk onder het minimum verdienen. De SP pikt het niet.

 www.armoedewerkniet.nl

Minder aidsremmers en minder onderwijs

Over armoede gesproken: er is voor bijna een miljard euro aan bezuinigingen gepland op ontwikkelingssamenwerking. Kamerlid Ewout Irrgang heeft becijferd wat een vermindering van een vijfde van het ontwikkelingsbudget zou kunnen betekenen voor de allerarmsten. 'Als bijvoorbeeld de bijdrage aan het Global Fund met 20 procent zou afnemen, zullen per jaar zo'n 100.000 mensen geen toegang meer hebben tot aidsremmers. Zo wordt de gemakkelijke korting van CDA, VVD en PVV hier in Nederland, daar een zware doodstrijd voor hen. En een vermindering van 20 procent van ons budget aan de 'Campaign for education' van Oxfam/Novib zou betekenen dat in 2015 ruim 600.000 kinderen minder naar school zullen gaan, dan zonder bezuinigingen.' Bezuinigingen buiten Nederland zijn dus allermindst pijnloos of gratis.

Agenten en asfalt

Smakelijker klonken voor menigeen de door de nieuwe coalitie uitgeproken intenties voor filebestrijding en meer politieagenten. Echter: normaal gesproken worden de aardgasopbrengsten gereserveerd voor infrastructurele projecten. Volgens het regeerakkoord gaan die voortaan direct naar de schatkist. Het is daardoor onduidelijk of er nog wel genoeg geld overblijft voor filebestrijding en investeringen in het openbaar vervoer. Welke plannen precies hierdoor in de ijskast komen, is nog niet bekend.

Nog zo iets: de beloofde 3.000 extra politieagenten. Volgens Kamerlid Ronald van Raak kan dit alleen op langere termijn, 'omdat agenten opgeleid en begeleid moeten worden. Verkorten van de politie-opleiding leidt wel tot meer, maar niet tot betere agenten.' Doordat het kabinet bovendien ambtenaren op de 'nullijn' zet, worden de extra agenten feitelijk betaald door de lonen van andere agenten te bevriezen. Roept u maar: sigaren uit eigen doos of loze beloften?

Inmiddels heeft de SP diverse bewindslieden al op het matje geroepen en gaan er tal van acties en campagnes van start. Op www.sp.nl vindt u nieuws over acties. Ook op gemeentelijk niveau gaat de SP de strijd aan. Neem contact op met uw lokale afdelingsbestuur; zij weten hoe u kunt helpen de rechtse winter een beetje op te warmen.

tekst Rob Janssen
illustraties Marc Kolle

EN WAT DIES MEER ZIJ...

- Het kabinet stopt geen geld meer in het met elkaar verbinden van hoogwaardige natuurgebieden in het kader van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). De EHS is de beoogde 'groene corridor' door Nederland en geldt als paradepaardje van de natuurontwikkeling in ons land.
- De marktwerking in de zorg wordt doorgezet. Ziekenhuizen mogen winst uitkeren aan investeerders. Niet de patiënt of arts, maar de zorgverzekeraar bepaalt wie welke zorg krijgt.
- De btw op kunst gaat omhoog en toegangskaartjes zullen nog duurder worden. De bezuinigingen op de kunstsector zorgen bovendien voor een fikse verschraving in het aanbod van kunst. Ook hier weer: kunst alleen nog voor de rijken?
- Het kabinet voert een eigen bijdrage in voor jeugdzorg. Wordt je kind uit huis geplaatst, dan hangt daar een prijskaartje aan van 3.400 euro per kind per jaar.
- Fikse bezuinigingen zijn aangekondigd op het kindgebonden budget en de kinderopvang. En wederom: de laagste inkomens worden hier zwaarder getroffen dan de hoogste.

In de Spanning van oktober wordt dieper ingegaan op het regeerakkoord en de bezuinigingen. Spanning wordt uitgegeven door het Wetenschappelijk Bureau van de SP.

Zie www.sp.nl/nieuws/spanning

MODERN NAOBERSCHAP IN BERKELLAND

> OP NAAR 200: BERKELLAND

In de gemeente Berkelland is de rechtse winter al aangebroken. Het college van VVD, CDA en D66 bezuinigt erop los. Gevolg: alle bibliotheken en muziekscholen verdwijnen uit de gemeente. SP'er Fred Stomps besloot een jaar geleden om de SP-werkgroep in Berkelland nieuw leven in te blazen. De plannen van rechts zorgden voor een stroomversnelling. Stomps: 'Berkelland heeft 45 duizend inwoners. Door de plannen van de coalitie zal er straks géén bibliotheek en géén muziekschool zijn. Terwijl de lasten in onze gemeente tot de hoogste van Nederland horen. En er wordt wél een nieuw gemeentehuis gebouwd. Kosten: 14 miljoen – tegenvalers nog niet meegerekend. Terwijl we ons al jaren prima redden in het oude gemeentehuis. De handtekening voor de bouw is door het oude college snel nog even op de dag vóór de raadsverkiezingen gezet.'

Stomps startte met de SP-werkgroep een ansichtkaarten-actie, die al snel meer dan duizend handtekeningen opleverde: 'Mensen in Berkelland zijn woedend, maar ook murw. Ze geloven niet dat het nog kan veranderen. Wij hebben hier als SP een taak om te laten zien dat je wél wat kunt bereiken.' De actie leverde al snel nieuwe SP-leden op, en door ledenbezoeken komen er steeds meer actieve leden. Er is een lokale website gemaakt (berkelland.sp.nl) en met scholingen en steun van het landelijk scholingsteam worden de leden van de werkgroep klaargestoomd om van hun werkgroep een echte afdeling te maken.

De SP wil eind 2011 200 afdelingen hebben. Woon je in een stad die nog geen zelfstandige afdeling heeft, en zie je kansen, neem dan contact op met de voorzitter van de afdeling waar je onder valt. En kom, net als in Berkelland, in actie voor een sociale gemeente.

OP NAAR DE
200
AFDELINGEN!

> DEMOCRATIE IN DUITSLAND

foto Marijan Murat / ANP

Een waterkanon raakte Dietrich Wagner (66) in zijn ogen; volgens zijn behandelaars blijft hij aan één oog blind

Een veldslag was het, daar in Stuttgart. Met gummiknuppels, pepperspray en waterkanonnen ging de politie op 30 september actievoerders te lijf. Gebroken neuzen en botten, kneuzingen, hoofdwonden en aandoeningen aan ogen en luchtwegen; naar verluidt raakten honderden mensen gewond, onder hen ook scholieren en ouderen. Hun 'misdrijf' bestond uit het protesteren tegen 'Stuttgart 21', het zwaar omstreden railproject rondom de Zuid-Duitse stad. Dit behelst onder meer de ondertunneling van het huidige station en het kappen van mooie stukken bos. Na een niet nagekomen verkiezingsbelofte van een referendum erover, stijgende kosten (5 miljard euro geraamd, een verdrievoudiging wordt

geschat) en rapporten waarin staat dat de grond ongeschikt blijkt en het huidige stationsgebouw monumentaal is, zijn de tegenstanders volgens peilingen dik in de meerderheid. De foto's en videobeelden van het politie-optreden hebben de discussie in Duitsland aangewakkerd – de demonstrant met bloedende ogen is een icoon geworden van de strijd. De discussie gaat over democratie in de 21e eeuw: is er nog vrijheid van demonstratie in Duitsland, en: hoe kan het toch dat de politiek jarenlang dergelijke megaprojecten voortzet, terwijl bijna niemand dat wil? De demonstranten hebben inmiddels voor elkaar dat de kap van bomen stilstaat; er wordt onderhandeld over stillegging van het hele bouwproject.

> STOP EXTRA EUROPA-BELASTING

De Europese Commissie heeft in haar begrotingsplannen voorgesteld dat een vast percentage van het btw-tarief voortaan naar Brussel gaat. SP-Europarlementariër Dennis de Jong is fel tegen deze nieuwe belasting: 'De Commissie wil zelf meer geld uitgeven terwijl ze de lidstaten oproept rigoreus te bezuinigen.' Het irriteert De Jong vooral omdat de Commissie eerder dit jaar toegaf dat 5 procent van het Europese geld onrechtmatig uitgegeven wordt. 'Dat gaat om 7,5 miljard euro belastinggeld! Het is bijvoorbeeld onbestaanbaar dat de Commissie nu nog toestaat dat de Europese Politie-academie CEPOL haar boekhouding niet

Dennis de Jong

op orde heeft. In 2008 is daar al misbruik van publiek geld vastgesteld, waaronder de aankoop van meubilair en auto's voor privégebruik van medewerkers.'

foto Suzanne van de Kerk

> VIJF JAAR? MANTELZORG!

De Rotterdamse PvdA-wethouder Jantine Kriens gaat geld besparen op de thuiszorg door kleuters tot mantelzorger te bombarderen. Heb je een kind van vijf jaar (!) of ouder, dan krijg je minder thuiszorg, tot maar liefst een uur per dag. SP-raadslid Josine Strörmann geloofde het eerst zelf ook niet: 'Toen ik ernaar vroeg, begon Kriens erover dat zij een twaalfjarige kende die niet eens thuis meehielp – een schande volgens haar. Blijkbaar vindt ze het geen

schande dat vijfjarige kleuters haar begrotingsprobleem mogen oplossen.' Uit onderzoek van psycholoog Dominik Sieh blijkt dat kinderen met een chronisch zieke ouder vaker angstig of depressief zijn en lichamelijke klachten hebben. Sieh wil juist meer ondersteuning van deze kinderen. Daarvoor pleit Strörmann ook; zij gaat het de wethouder de komende weken lastig maken, zodat deze kinderarbeid snel uit de plannen verdwijnt.

> PVV VERRAADT HAAGSE BUSREIZIGERS

HTM verzorgt al 150 jaar naar ieders tevredenheid het busvervoer in Den Haag, maar is nu door de PVV geofferd. Bart van Kent, SP-gemeenteraadslid in Den Haag: 'De SP is tegen aanbesteding van het Haagse busvervoer. HTM kan niet winnen van concurrenten die bereid zijn verlies te lijden en zal dus verdwijnen. Of het zal moeten snijden in salarissen en buslijnen.' Richard de Mos, gemeenteraads- en Kamerlid voor de PVV, heeft zich voorheen juist uitgesproken tegen aanbesteding. Van Kent: 'De Mos bleek een draaikont en steunt nu de aanbestedingsplannen van VVD en CDA. Tijdens het raadsdebat riep een van de aanwezige HTM-chauffeurs: 'De Mos, verrader; ik heb nog wel op je gestemd!' Als dit doorgaat, betalen de Haagse buschauffeurs en reizigers de prijs.' De SP in Den Haag bereidt acties voor.

> LAAT DE GOEDERENTREIN VAREN!

Bewoners langs de spoorlijnen IJssellijn en Twentelijn zijn met SP'ers in actie gekomen tegen extra goederentreinen. De regering wil 40 tot 80 extra treinen per dag via die routes naar Duitsland laten rijden. Reden: de Betuwelijn – u weet wel, het miljardenverslindende megaproject waarmee de Rotterdamse haven met Duitsland verbonden zou worden – loopt niet door naar Duitsland. Actievoerders uit onder meer Rheden, Zutphen, Hengelo, Almelo, Borne en Deventer willen dat de Tweede Kamer in november kiest voor alternatieve oplossingen. SP-Tweede Kamerlid Farshad Bashir steunt hen: 'Die zware goederentreinen rijden dwars door dichtbevolkte gebieden en zorgen voor geluidsoverlast en trillingen in nabijgelegen woningen, ook 's nachts. En dat terwijl de binnenvaart efficiënter, schoner en minder overlastgevend is. De IJssellijn heet zo omdat er een rivier naast ligt. Dus laat de goederentreinen varen!' De actievoerders hebben een eerste succes geboekt: de komst van een extra spoorlijn door de wijk Colschate in Deventer is van de baan.

Begin september: bussen vol actievoerders reizen met het Gelders SP-Statelid Alex Mink naar Den Haag om 4.200 handtekeningen te overhandigen aan Tweede Kamerleden

> REÛNIE IN OSS

Worden in andere partijen leden die dertig jaar geleden voorop liepen nogal eens weggezet als mastodonten, bij de SP zijn ze nog volop in beeld. Op zaterdag 9 oktober was het SP-afdelingspand goed gevuld. Zo'n zeventig mensen die vóór

1980 een kaderfunctie bij de SP in Noord-Oost-Brabant hielden een reünie. De SP'ers van het eerste uur luisterden naar onder andere een toespraak van Emile Roemer, zelf ook al actief in die tijd.

> VERSPILLENDE ZORGLobby

Een miljard euro aan belastinggeld en zorgpremies waarmee eigenlijk zorg betaald moet worden, gaat op aan lobbywerk in de zorg. Uit een onderzoek van de Universiteit van Tilburg blijkt dat er honderden clubs zijn van onder andere ziekenhuizen, artsen en patiënten. Zij proberen financiering, inspectie en organisatie van de zorg te beïnvloeden. SP-Tweede Kamerlid Renske Leijten is niet verbaasd: 'Dat krijg je als je van de zorg een markt maakt. Patiënten worden tegenover specialisten gezet in plaats van dat er gezamenlijk bekeken wordt hoe de zorg beter kan. Het is prima dat er samengewerkt wordt en dat er informatie uitgewisseld wordt. Maar een miljard besteden aan gelobby voor eigenbelang kan niet.' Leijten gaat minister van Volksgezondheid Schippers (VVD) vragen of zij dit wel een goed idee vindt.

> PENSIOENSTUIPEN

Het blijft rondzingen in nieuwsuitzendingen en kranten: de pensioenfondsen zitten in de problemen. In de vorige Tribune werd al uitgelegd dat dat door een rekentrucje komt – een gegeven dat meestal niet wordt genoemd in het journaal. Ook de pensioenfondsen zelf zien het minder somber in. Vijf van hen weigeren de pensioenen te verlagen. De Nederlandsche Bank (DNB) eiste een plan van de fondsen. Onder andere pensioenfonds PME – 147 duizend gepensioneerden uit de metaalsector – wist DNB te overtuigen dat 'afstempelen' niet nodig is. Bij enkele kleine fondsen is nog geen zekerheid, maar het ziet ernaar uit dat bijna alle gepensioneerden geen verlaging krijgen. SP-Kamerlid Paul Ulenbelt krijgt dus gelijk: minister Donner heeft, toen hij nog minister van Sociale Zaken was, honderdduizenden mensen ten onrechte de stuipen op het lijf gejaagd.

> SUCCES, AGNES!

Een van de meest gestelde vragen in brieven aan de Tribune: hoe gaat het met Agnes? Agnes Kant trad begin maart terug als fractievoorzitter van de SP. Zij gaat nu werken bij het onafhankelijk centrum dat bijwerkingen van geneesmiddelen inventariseert, Lareb. Ze gaat leiding geven aan onderzoek naar de veiligheid van vaccins en naar bijwerkingen van geneesmiddelen bij zwangerschap. Echt iets voor Kant, ze is gezondheidswetenschapper en promoveerde op een onderzoek naar de screening van baarmoederhalskanker.

foto Govert de Roos

Miljoenen Zuid-Afrikanen wonen in krottenwijken en zien nooit een duur stadion van binnen

ZUID-AFRIKA NA HET WK DOEL BEREIKT?

Terwijl Nederlandse en Belgische delegaties ijveren om in 2018 of 2022 het wereldkampioenschap voetbal naar de lage landen te halen, maakt Zuid-Afrika de balans op van een in organisatorisch opzicht geslaagd toernooi. Wat heeft 'De Grootste Show Op Aarde' opgeleverd?

'Niet betreden', waarschuwt een groot bord aan de voet van een metershoge duin, op een kruispunt waar auto's luid toeterend voorbij razen. Welkom bij Lookout Hill, dé toeristische attractie van Khayelitsha, een township aan de rand van Kaapstad. Hoewel het terrein officieel gesloten is, is Lookout Hill een bijna vast ritueel voor 'township

een stadion van ruim 400 miljoen euro verzezen.

In de townships is voetbal meer dan sport

'Het WK heeft nagenoeg niks veranderd in de townships', constateert Mbono. De doorgaans goed geluimde gids met indrukwekkende dreadlocks herinnert zich 15 mei 2004 als de dag van gisteren. Op die dag trok FIFA-voorzitter Sepp Blatter voor het oog van de wereld de naam 'Zuid-Afrika' uit een enveloppe. 'We waren uitzinnig van vreugde. Dit zou de leefsituatie van arme, zwarte Zuid-Afrikanen verbeteren', beschrijft Mbono de tijdgeest. 'Toen we hoorden dat er een nieuw stadion in Kaapstad zou komen, twijfelden we er niet aan dat dat hier in Khayelitsha gebouwd zou worden.' Mbono is geboren en getogen in Langa, het oudste township van Kaapstad, waar hij opgroeide in een gezin met veertien broers en zussen. 'Geloof me, dan wil je veel tijd buiten doorbrengen', zegt Mbono lachend. 'Tot 's avonds laat speelden we voetbal. Daarna was het eten en slapen.' In de 2700 townships van Zuid-Afrika, waarvan alleen Soweto groter is dan Khayelitsha, is voetbal meer dan een sport. 'Zodra we kunnen

Voorstanders benadrukken dat de daadwerkelijke winst van het toernooi 'niet in geld is uit te drukken'. De Zuid-Afrikaanse minister van Financiën, Pravin Gordhan, benadrukt dat Zuid-Afrika 'bijna quitte' speelt en dat het toernooi 120 duizend banen heeft opgeleverd.

Volgens academicus Udesch Pillay, die een boek heeft geschreven over de effecten van het WK, is dit schromelijk overdreven. 'Het merendeel van de werkgelegenheid betrof tijdelijke banen in de bouw van stadions en het aanleggen van infrastructuur.' De wereldwijde crisis is ook niet aan Zuid-Afrika voorbijgegaan en heeft al ongeveer 1,1 miljoen banen gekost. De werkloosheid ligt officieel op 25 procent, maar vakbondsorganisatie Cosatu schat het daadwerkelijke percentage op 36 procent.

Critici vinden dat Zuid-Afrika, in de ijver om de eerste World Cup op Afrikaanse bodem te organiseren, de huid te goedkoop heeft verkocht. Zo vindt Cosatu het onvoorstelbaar dat de productie van officiële WK-merchandise, waaronder mascotte Zakumi, is uitbesteed aan een atelier in Shanghai terwijl vorig jaar ruim 14 duizend banen verloren zijn gegaan in de Zuid-Afrikaanse textielindustrie. Volgens StatsSA, het Zuid-

'We hadden echt verwacht dat ze zo'n groot stadion in een township zouden bouwen'

tours' die door Khayelitsha voeren. 'Hier even opletten', waarschuwt Mvuyisi Mbono, een van de gidsen die nieuwsgierige toeristen via de 'officieuze route' naar boven begeleidt. Het wordt duidelijk waarom de gemeente Kaapstad dat bord heeft geplaatst. Er ontbreken planken uit het aangelegde wandelpad, waardoor er een gapend gat is ontstaan met de onderliggende duin. Links en rechts ontbreken ook wat relingen. 'Gestolen door wanhopige omwonenden, voor hun krotten', licht Mbono toe. Lookout Hill ligt er al ruim een jaar zo bij. 'Het duurt zo lang vanwege gekissebis over de aanbesteding van het herstelwerk.' Zonde, want de zandheuvel biedt wat de naam belooft: een adembenemend panorama van township tot Tafelberg. Arm én rijk in één beeld gevangen. Terwijl het gros van de twee miljoen inwoners in Khayelitsha in bittere armoede leeft, is er in de binnenstad van Kaapstad

lopen, trappen we tegen elke bal die we kunnen vinden. Al moeten we er zelf een maken van rondzwerfend vuil. Het was voor ons ondenkbaar dat ze zo'n groot voetbalstadion in de voormalig blanke buurten zouden neerzetten. Misschien klinkt het achteraf naïef maar we geloofden echt dat de overheid, en niet FIFA, bepaalde waar die stadions kwamen.'

De wereldwijde crisis is niet aan Zuid-Afrika voorbijgegaan

Het wereldkampioenschap heeft de Zuid-Afrikaanse belastingbetaler ongeveer 40 miljard rand gekost (4,2 miljard euro). Critici wijzen erop dat met zo'n bedrag veel problemen in het verdeelde land opgelost zouden kunnen worden. Voor 23 miljard rand kunnen alle Zuid-Afrikanen worden aangesloten op goede riolering. Iedereen elektriciteit? Kost 27 miljard.

Afrikaanse Centraal Bureau voor de Statistiek, is de werkgelegenheid in het tweede kwartaal van 2010 juist met 1,4 procent afgenomen. In de bouw ligt dat zelfs boven de 7 procent.

Kapitale witte olifanten

Nadat de euforie is uitgewerkt, vragen steeds meer Zuid-Afrikanen zich af of het de investering waard is geweest. Zeker nu een paar maanden na het laatste eindsignaal veel van de projecten kapitale 'witte olifanten' dreigen te worden: prestigeprojecten waarvan de kosten niet opwegen tegen de baten. Zo heeft Kaapstad 300 miljoen euro geïnvesteerd in een moderne pendelbusdienst, die tijdens het toernooi grotendeels leeg tussen vliegveld en binnenstad heeft gereden. De gloednieuwe bussen staan nu al maanden op een parkeerplaats omdat geen geschikte exploitant gevonden kan

Fifa's boegbeeld van maatschappelijk verantwoord ondernemen bleek niet haalbaar

worden. Ook het 400 miljoen euro kostende Cape Town Stadium, het duurste van de vijf nieuwe stadions, dreigt een financiële strop te worden. Tijdens het WK zagen bijna 63 duizend fans hoe 'Oranje' Uruguay versloeg in de halve finale. Drie maanden later trekt dé lokale derby tussen Ajax Kaapstad en Santos, een wekenlange publiciteitsgolf ten spijt, nauwelijks achtduizend fans. Geschrokken door de lage bezoekersaantallen en 'onvoorziene kosten' heeft de Franse exploitant van het stadion het dertigjarige leasecontract opgezegd. De jaarlijkse rekening van 5 miljoen euro moet nu worden opgehoest door de belastingbetaler. Alleen al de elektriciteitsrekening bedraagt 35 duizend euro per maand, exclusief btw. Lokale bestuurders geven toe dat FIFA hen 'met de rug tegen de muur' heeft gezet om

het stadion volgens hun eisen te bouwen. Daarvoor is het oude Groenpuntstadion, pal naast het nieuwe complex, met de grond gelijk gemaakt. De jaarlijkse atletiekevènements die er werden gehouden moeten nu wijken, omdat in het peperdure nieuwe stadion geen ruimte is gemaakt voor een atletiekbaan.

Een dansvoorstelling zonder muziek

Het Athlone stadion, het voormalige thuishonk van Ajax Kaapstad, heeft voor het WK nog een facelift van 30 miljoen euro ondergaan om te dienen als oefenveld voor de bezoekende landenteams. Maar die hebben het stadion in de arme Cape Flats nooit gezien. Met het vertrek van Ajax staan ook in Athlone de skyboxen en overdekte commentaarposities leeg.

Veel fans van de 'Urban Warriors' op de Cape Flats voelen zich gepasseerd. 'It sucks', oordeelt de 31-jarige Mark Calvert, Ajax-fan van het eerste uur over het nieuwe stadion. Volgens Calvert is het nieuwe stadion voor veel échte fans onbereikbaar. 'In het oude stadion kon je bij de poort een kaartje kopen voor 25 rand (iets meer dan 2 euro) en je kinderen kregen korting.' In het nieuwe stadion kosten de goedkoopste kaartjes het dubbele. 'Dan hebben we het niet eens over de extra reiskosten om naar het nieuwe stadion te reizen.' Calvert noemt de sfeer in Groenpunt 'doods'. 'Fans worden door de politie bij voorbaat als hooligans behandeld. Houten vlaggenstokjes en onze karakteristieke bonga-drum mogen niet naar binnen. Naar Ajax kijken zonder het geluid van de bonga is als een dansvoorstelling zonder muziek.'

U2, Robbie Williams en Neil Diamond

Van de ervaring in voetbalgekte lijkt weinig over in Zuid-Afrika. In Durban trekt de openingswedstrijd in het voor Oranje-fans welbekende Moses Mabhidastadion niet meer dan drieduizend toeschouwers. Supersport United uit Pretoria, drie keer op

Football for Hope: de zichtbare nalatenschap van het WK

Townships anno 2010

- Zuid-Afrika telt nog altijd zo'n 2700 *townships*: krottenwijken die tijdens de apartheid zijn gebouwd voor niet-blanke inwoners. Die werden uit de binnensteden verdreven.
- De bekendste en grootste township is Soweto (South Western Townships), bij Johannesburg.
- Nog steeds worden de townships bewoond door voornamelijk zwarte bevolking.
- Sinds de eerste vrije verkiezingen na de apartheid (1994) regeert het Afrikaans Nationaal Congres (ANC), de partij van Nelson Mandela. Deze regering is begonnen met het laten vervangen van de uit hout en golfplaten opgetrokken krotten door stenen huizen.
- Voor het komende jaar heeft de regering 1,7 miljard euro uitgetrokken voor de bouw van 220 duizend van zulke huizen. Er is in Zuid-Afrika een tekort van ruim 2 miljoen huizen.
- De economische elite is niet meer uitsluitend blank, maar de verschillen zijn nog groot. In 2008 lag het gemiddeld inkomen voor blanken op 75.297 rand, terwijl inwoners van Aziatische afkomst 51.457 verdienden en kleurlingen en zwarte Zuid-Afrikanen het moesten stellen met respectievelijk 16.567 en 9.790 Rand. Een rand is ongeveer 10 eurocent.
- De rassenindeling stamt uit de tijd van de apartheid, maar wordt nog steeds in de statistieken gebruikt. 'Kleurlingen' zijn de restgroep: niet blank, niet aziatisch, niet zwart.

rij kampioen in de Zuid-Afrikaanse PSL – de nationale voetbalcompetitie – trekt bij zijn openingswedstrijd nauwelijks zeventienhonderd fans naar het Ellis Parkstadion dat voor 50 miljoen euro is verbouwd. Het Peter Mokaba stadion in Polokwane is sinds het WK zelfs helemaal nooit gebruikt. 'De opkomst is inderdaad behoorlijk beschamend', erkent Kjetil Siem, de Noorse bestuursvoorzitter van de PSL-competitie. Ook Port Elizabeth en Nelspruit dreigen met moderne witte olifanten opgescheept te raken. Ondertussen wordt er druk gezocht naar alternatieven. Zo is Soccer City een maand nadat Spanje en Nederland er dé finale speelden tot de nok gevuld voor een rugbywedstrijd tussen Nieuw-Zeeland en Zuid-Afrika. In Kaapstad wordt ook onderhandeld

Op het trapveldje wanen kinderen zich even kampioen

met de provinciale rugbybond. Maar die wil niet wijken uit het Newlands-stadion, waar er regelmatig 50 duizend fans op afkomen. Enkele voetbalstadions raken overigens wel uitverkocht wanneer U2, Robbie Williams en Neil Diamond de piste betreden. In de wandelgangen van de Kaapse gemeenteraad gonst nu een hardnekkig gerucht dat de bovenste laag van het Cape Town Stadium omgebouwd gaat worden tot een casino...

Football for Hope

Arm en rijk liggen nooit ver van elkaar af in Kaapstad. Zelfs in Khayelitsha zijn er grote verschillen. In de buurt Harare zijn de gevolgen van de stedelijke vernieuwing waarmee de overheid in 1994 is begonnen duidelijk zichtbaar. Armetierige krotten hebben er grotendeels plaatsgemaakt voor kleine stenen huisjes. Er is een parkje aangelegd met een wipkip en een glijbaan. Een groepje uitgelaten schoolkinderen loopt vrolijk zingend voorbij in smetteloze bordeauxrode uniforms. Dit deel van Khayelitsha oogt als een oase van rust in een township waar het straatbeeld wordt gedomineerd door krotten, rondslingerend huisvuil, overvolle treinstations en straatverkopers die gegrilde schapenhoofden als lekkernij verkopen. Hier in Harare heeft FIFA eind 2009 het eerste 'Football for Hope'-centrum aangelegd. FIFA-voorzitter Sepp Blatter noemt het trots de 'zichtbare nalatenschap' van het wereldkampioenschap. Een groepje kinderen uit de buurt is in ieder geval zichtbaar blij met het nieuwe trapveldje. Niet gehinderd door rukwinden die straatvuil en zand over de grasmat waaien, schoppen ze een leuke speelgoedbal heen en weer. Ze wanen zich even Siphilwe Tshabalala of Ronaldo.

'Het veld wordt heel intensief gebruikt', zegt toezichthouder Mthuthuzeli Qambela van Grassroot Soccer, de organisatie die het centrum runt. Van dinsdag tot zondag zijn er na schooltijd competities waarbij ruim honderd teams in zeven leeftijdscategorieën teams betrokken zijn. 'Het is niet onze bedoeling om stervoetballers te produceren', benadrukt Qambela. 'Het hoofddoel is voorlichting. Op een ongedwongen manier vertellen we de kinderen over zaken als hiv, aids en criminaliteit.'

Met het FIFA-centrum bouwt Grassroot Soccer voort op voorlichtingswerk dat al sinds 2002 loopt. Het centrum wordt bekostigd door particuliere donateurs, de gemeente en non-gouvernementele organisaties. En de betrokkenheid van FIFA na de overdracht? Qambela diplomatiek: 'Ze helpen ook, maar FIFA verdwijnt steeds meer naar de achtergrond. Maar dat is de bedoeling, uiteindelijk moet de gemeenschap het zelf draaiend houden.' Rondom het wereldkampioenschap heeft FIFA zich echter midden in de spotlights geplaatst met de campagne '20 centra voor 2010'. Die doelstelling, erkent ook FIFA zelf, is onhaalbaar gebleken. Slechts vier van de beloofde twintig centra, verspreid over het hele continent Afrika, zijn voltooid. Als het FIFA al lukt om alle centra te voltooien, bedragen de totale bouwkosten pakweg 7 miljoen euro. Daarmee kost FIFA's boegbeeld van maatschappelijk verantwoord ondernemen pakweg 0,3 procent van de ruim 2 miljard euro die de voetbalfederatie aan '2010' heeft overgehouden.

In ruil voor deze vrijgevigheid hebben FIFA en partners van de Zuid-Afrikaanse belastingdienst een vrijstelling gekregen voor

btw, inkomstenbelasting en invoerrechten. Dit heeft de schatkist tientallen tot honderden miljoenen rands gekost. Adrian Lackey, woordvoerder van de Belastingdienst, vindt het vanzelfsprekend dat de rode loper is uitgelegd voor FIFA. 'Dit was een once in a lifetime evenement, daar komen nou eenmaal kosten bij kijken.'

'We hebben het geflikt!'

Het WK heeft het contrast tussen arm en rijk pijnlijk uitvergroot. Terwijl de township-bewoners die dagelijks afhankelijk zijn van het openbaar vervoer tevreden moeten zijn met rokende stadsbussen en overbevolkte minibustaxi's, staan er in de binnenstad peperdure pendelbussen te verroesten. In de stad dreigt een 400 miljoen euro kostend stadion omgebouwd te worden tot casino, terwijl het voetbalgekke Khayelitsha het moet stellen met een trapveldje. Sheryl Ozinsky, voormalig hoofd van het Kaaps toeristenbureau, vindt dat haar opvolgers over zich heen hebben laten lopen. 'De

Zuid-Afrikaanse speelsteden hadden geen onderhandelaars die tegen FIFA op konden.' Ze wijst erop dat Duitsland ongeveer 400 duizend euro heeft geëist én gekregen om het WK in 2006 'klimaatneutraal' te maken. Terwijl de reisafstanden in Zuid-Afrika veel groter zijn, hebben de organisatoren in 2010 geen vergoeding gevraagd. Bovendien denkt Ozinsky dat slechts een klein deel van de Zuid-Afrikaanse bevolking daadwerkelijk heeft geprofiteerd. 'Miljoenen Zuid-Afrikannen wonen in krottenwijken zonder enige hoop ooit de binnenkant van die stadions te zien.'

Toch moet ook de grootste cynicus erkennen dat het WK positieve gevolgen heeft gehad. Het zal vermoedelijk nog een paar jaar duren voordat die in geld uit de drukken zijn. Bovenal heeft het succesvol verlopen toernooi de beeldvorming over Zuid-Afrika bijgesteld. Ook in Zuid-Afrika zelf is er sprake van hernieuwd optimisme en wordt regelmatig terugverwezen naar dat andere magische jaar: 1994. 'De saamhorigheid is

zeker verbeterd', vindt ook gids Mbono. 'Er is veel trots dat we het geflikt hebben, ondanks al het pessimisme vooraf.' Het aantal van 270 duizend niet-Afrikaanse toeristen is weliswaar teleurstellend in vergelijking met de verwachte half miljoen, maar zij zijn door de bank genomen wél met een goed gevoel naar huis gegaan. Uit lokaal onderzoek onder ruim zevenhonderd WK-gangers blijkt dat 92 procent het land aanbeveelt aan vrienden en familie. Mbono rekent zich echter nog niet rijk. 'Aan het hele WK had ik welgeteld één boeking overgehouden, een groep uit Fiji nota bene.' Maar ook dat heeft hij ingecalculeerd. 'De supporters kwamen voor de sport en de gezelligheid, ik denk dat een culturele township-tour niet op hun verlanglijst stond', zegt hij, het voor hem zo bekende uitzicht van Lookout Hill in zich opnemend. 'Maar ik blijf hoopvol dat ze straks in groteren getale komen.'

tekst en foto's Ronald Kennedy

Tourgids Mvuyisi Mbono op Lookout Hill met uitzicht van township tot Tafelberg

5 VRAGEN AAN

TIJN VAN VUGT

Emile Roemer zegt waar het op staat, vindt de Jargonbrigade van de Nationale Jeugdraad (NJR). Na afloop van het debat over de regeringsverklaring ontving hij daarom de Klare Taal Prijs 2010. Tijn van Vugt (21), bestuurslid van de NJR, was erbij.

› Waarom moeten politici klare taal spreken?

‘Politiek gaat iedereen aan, dus moeten debatten en beslissingen voor iedereen te volgen zijn.’

› Waar heeft Emile de prijs aan te danken?

‘Zijn inbreng in het debat was helder en levendig, zonder onnodig jargon.’

› Wie hebben dat beoordeeld?

‘Onze Jargonbrigade bestaat uit vrijwilligers van ongeveer 12 tot 16 jaar oud, die het debat vanaf de publieke tribune in de Tweede Kamer hebben gevolgd.’

› Waar hebben ze vooral op gelet?

‘Of politici de draad van hun eigen verhaal wel goed vast konden houden, zonder zich te verliezen in ellenlange bijzinnen, ingewikkelde afkortingen en onbegrijpelijk ambtelijk jargon.’

› Wat is het ergste woord dat je in dit debat hebt horen gebruiken?

‘Uitverdieneffecten.’

foto Djarno Wijkhuijs

› CATERAARS WINNEN!

‘Keet in de catering’ heette het artikel waarin de Tribune deze zomer de jarenlange strijd van John Roest en zijn collega’s beschreef. Lang werkten zij op de cateringafdeling van Heineken in Zoeterwoude, maar zo’n vijf jaar geleden werd die afdeling uitbesteed aan Albron Catering. Prompt zagen de werknemers hun loon enorm kelderen. Heineken dacht daarmee weg te komen, omdat de cateraars al eerder in een aparte personeels-bv waren ondergebracht. Daardoor stonden ze officieel niet meer bij de bierbrouwer op de loonlijst. Roest en collega’s besloten samen met FNV Bondgenoten naar de rechter te stappen, tot aan het Europees Hof in Luxemburg. Op 20 oktober gaf het Hof de cateringmedewerkers gelijk: zij hebben recht op het loon dat ze bij Heineken verdienden.

Uiteraard is John Roest blij met dit ‘stukje

rechtvaardigheid’: ‘Gelijk hebben is één, gelijk krijgen is twee. Na de uitbesteding verloren wij 35 tot 60 procent aan loon. Dat vonden wij gewoon niet rechtvaardig en daarin hebben we gelijk gekregen.’ De catering-medewerkers kunnen nu een fikse nabetaling tegemoet zien, want de uitspraak geldt met terugwerkende kracht. ‘Tel maar na: onze afdeling werd op 1 maart 2005 uitbesteed. Het gaat om miljoenen’, zegt Roest.

De uitspraak van het Hof zou wel eens verstrekkende gevolgen kunnen hebben. ‘Er zaten in afwachting van deze uitspraak al verschillende grote bedrijven in de startblokken om de constructie van Heineken te gaan toepassen. Door deze uitspraak is hen nu de pas afgesneden’, aldus Patricia Kruijff van FNV Bondgenoten.

foto Arie Kievit

John Roest proost met collega's op de overwinning

› REDDINGSBOEI VOOR ZWEMBAD

Het zwembad in Steyl wordt met sluiting bedreigd door gemeentelijke bezuinigingsplannen. Ton Heerschop, SP-gemeenteraadslid in Venlo: ‘Eind maart zei de verantwoordelijk PvdA-wethouder nog dat er geen plannen waren om zwembad Nieuw Steyl te sluiten. Straks hebben we in heel Venlo maar één zwembad. Nu kunnen kinderen nog vlakbij school zwemmen en trekken ouderen in de buurt hun baantjes.’ Om het pleidooi kracht bij te zetten hebben SP, reddingsbrigade en zwemverenigingen met

foto sxc.hu

de actie ‘Gooi een reddingsboei’ 11.323 handtekeningen aangeboden aan de gemeenteraad. In november wordt besloten of het bad na 1 januari open blijft.

LINKSVOOR **'REIZEN ZIT IN DE AARD VAN HET BEESTJE'**

Anouk Pross (28) trok op haar achttiende vanuit Zutphen de wijde wereld in. Na een rondreis door Azië en Australië en baantjes in Egypte en Griekenland woont ze sinds 2006 in Den Haag. Daar verdient ze de kost met fotograferen, een vaardigheid waar ook dankbaar gebruik van wordt gemaakt door de Haagse SP-afdeling.

› **Waarom werd je lid van de SP?**

'Bij mijn ouders thuis hadden we vroeger hele discussies aan de keukentafel. Ik vond hun PvdA-verhaal te slap, dus ben ik me goed in gaan lezen en toen kwam ik de SP tegen.'

› **Wanneer werd je lid van de SP?**

'Oktober 2002, vlak voordat ROOD opgericht werd. In die chaotische begintijd reisde ik half Nederland door om klusjes te doen, een ontzettend leuke tijd.'

› **Ben je nog steeds zo actief?**

'Door het drukke werk blijft het vaak bij fotograferen voor de afdeling. Ik mis het actievoeren wel, het is veel te leuk om voor de SP de straat op te gaan en met mensen te praten.'

› **Waar heb je je als fotograaf in gespecialiseerd?**

'Mensen en dieren, want stilstaande dingen als landschappen krijg ik moeilijk op de foto. Zodra het beweegt gaat het een stuk makkelijker, vooral omdat ik er dan contact mee kan hebben.'

› **Wat is je favoriete plek op de wereld?**

'Cape Tribulation in Australië, een fantastisch strand in het oerwoud waar we midden in de zomer kerst gevierd hebben. En Tulúm, een Maya-ruïne in Mexico. Met uitzicht op de azuurblauwe oceaan hoorde ik dat Pim Fortuyn vermoord was, dat was heel surrealistisch.'

› **Reizen is je passie?**

'Het zit in de aard van het beestje, mijn fotowebsite heet ook wereldreizigster. Al gaat het me niet zo om de bestemming, meer om het reizen zelf, de levenservaringen en het mensen ontmoeten.'

Mei 2010, Het Metropole Orkest samen met Moke op Pinkpop

JASPER LUISTERT

WIE Jasper van Dijk (1971), Tweede Kamerlid sinds 2006, SP-woordvoerder hoger onderwijs, cultuur en defensie.

LUISTERT Zaterdagmatinee, een middagconcert van het Metropole Orkest met jazz en klassieke muziek.

› Waar ben je naartoe geweest?

‘Het Metropole Orkest in het concertgebouw in Amsterdam. Een middag met een indrukwekkende mix van jazz en klassiek. Ondanks het feit dat ik normaliter niet veel naar dit soort muziek luister.’

› Waarom dan toch naar het Metropole Orkest?

‘Ik wilde dit orkest zien vanwege de grote onrust die is ontstaan over de mogelijke opheffing ervan. Het Metropole Orkest is deel van het Muziekcentrum van de Omroep (MCO), met drie orkesten en een koor. Het kabinet-Rutte wil dit allemaal afschaffen, om 30 miljoen te besparen.’

‘NIKS ELITAIR’

› Dit soort orkesten zijn toch elitaire hobby's? Waarom moet de staat dat betalen?

‘Niks elitair. Het MCO maakt prachtige muziek voor iedereen. Ze doen ook veel meer dan concerten geven, zoals educatie. De muzikanten geven muzieklessen aan leerlingen op scholen. Het is een kweekvijver voor talent. Het Metropole Orkest maakt filmmuziek. Het treedt vaak op met populaire muzikanten, zoals Joe Cocker, Within Temptation, Trijntje Oosterhuis, Bløf en Elvis Costello. Afgelopen zomer stonden ze nog op Pinkpop met de band Moke.’

› Als ze het zo goed doen, dan gaan ze toch commercieel?

‘Dat is nu juist het punt. Ik sprak met een van de contrabassisten van het Metropole Orkest. Die vroeg me hoeveel het kaartje kostte. Dat was € 32,50. Hij legde uit dat hetzelfde kaartje zonder subsidie drie keer zo veel zou kosten. Dan wordt cultuur pas écht exclusief voor de elite. En al die kunst-educatie: moeten de scholen daarvoor dan commerciële prijzen gaan betalen?’

› De VVD is bereid te praten, toch?

‘In het regeerakkoord staat letterlijk dat het MCO, waaronder de orkesten en het koor vallen, wordt afgeschaft. Nu zegt VVD-Kamerlid Van Miltenburg dan het “ongenu-

anceerd” is om te concluderen dat het kabinet het Metropole wil afschaffen. Ik zie dat als een draai van de VVD, die ik natuurlijk toejuich. Ze zwichten al voor de protesten die overal klinken.’

‘Ze zullen zwichten voor protesten’

› Klaar dus?

‘Nee, we moeten juist nu de druk erop houden. Deze bezuiniging moet echt van tafel. Daarom roep ik iedereen op om de protesten te steunen. De twijfels van de VVD laten zien dat actievoeren helpt. Kom bijvoorbeeld op 22 november naar de Heineken Music Hall in Amsterdam. Tijdens deze avond, met de titel ‘Nederland schreeuwt om cultuur’, zal er veel cultuur aan bod komen. Freek de Jonge presenteert de avond en Emile Roemer komt zijn steun uitspreken. Je kan ook de petitie tekenen op www.stopculturelekaal-slag.nl en die van het MCO zelf op www.mco.nl.’

Foto Hans-Peter van Velthoven

TNT AAN HET WERK IN DE WIJK

Bij dezen even een foto van een trouwe kat die weleens een stukje met mij meeloopt als ik de post bezorg. Van deze kater, die luistert naar de naam Meneer Jansen, mogen we blijven.

H. Knevel, Ermelo (postbezorging TNT)

ZORGEN OM MIJN LAND

Ik maak mij grote zorgen om mijn land, want dit gaat een ondemocratisch beleid worden, de godsdienstvrijheid weg, we zullen rechts geleuter horen van een onervaren Rutte, die de villabewoners en de boliderijders zo graag een plezier wil doen, en dan nog dit a-sociale programma presenteert met een big smile, en schouderklopjes gevend aan de heer Verhagen en 'onze' Geert. Wat kan hen nu die mensen schelen, die van de bijstand leven, die ziek zijn of invalide, ouderen met een AOW. Zeker zou je het niet verwachten van een katholieke Verhagen, die naar ik aanneem toch 's zondags naar de kerk gaat.

Weet u, mijnheer Roemer, het is al een schijnvertoning, en die lolbroekmakerij van de heren is een camouflage van harde besluiten die alleen de gewone man treffen. Ik denk dat de overige partijen een flinke oppositie moeten gaan voeren. Ik wens u sterkte en ik zal de SP daar zeker in steunen.

*Thea Lequé, Amersfoort
(via www.sp.nl/interact/tegenspraak)*

MOSZKOWICZ VERGALOPPEERT ZICH

Volgens Bram Moszkowicz is de vrijheid van meningsuiting voor Wilders belangrijker dan voor de gewone burger, omdat Wilders zijn uitspraken doet in het kader van het politieke debat. Daarmee suggererend dat de wereld van de politiek hoogstaander is dan die van de straat, waardoor politici meer rechten hebben dan Jan met de Pet. Een onhoudbare suggestie omdat binnen en buiten de politiek hetzelfde banale 'recht van de sterkste' geldt.

In het licht daarvan slaat Moszkowicz met zijn opmerking dat 'een politicus buiten het parlement niet ineens een gewone burger is' de plank mis, wat zijn verdediging op losse schroeven zet.

Wouter ter Heide, Zwolle

OPMERKELIJK

BETUTTeling RECHTSE HOBBY

Ook zo'n hekel aan betutteling van de overheid? Stem links! In Italië is te zien wat er gebeurt als rechts langere tijd aan de touwtjes trekt. Silvio Berlusconi's centrumrechtse partij (sinds 2009 Il Popolo della Libertà, 'Volk van de Vrijheid') is samen met de rechtse Liga Nord al jaren aan de macht. Ook lokaal zijn er veel burgemeesters van deze partijen. En wat gebeurt er als 'Papi' Silvio hen meer macht geeft om de veiligheid aan te pakken? Burgemeester Andrea Sala in Vigevano verbiedt dan prompt het

zitten op de trappen van een van de vele monumenten in het mooie stadje. Boete: 160 euro per persoon! Lekker rondstruinen in een kort rokje in het zonnige zeehaventje Castellammare di Stabia? Asociaal, zegt burgemeester Luigi Bobbio. En in het stadje aan zee Eraclea bij Venetië is burgemeester Graziano Teso kordaat opgetreden tegen de nieuwste vorm van straatterrorisme: het bouwen van zandkastelen!

foto Valdas Zajanckauskas / sxc.hu

BANK TAPT UIT EEN ANDER VAATJE

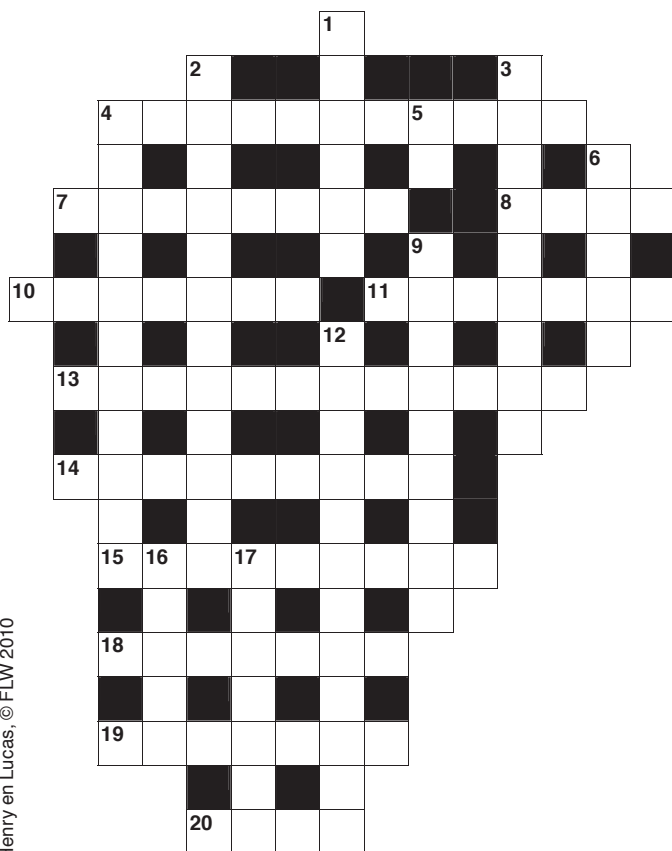
De Amerikaanse komiek George Carlin zei ooit: 'De reden dat het de Amerikaanse Droom heet, is dat je moet slapen om erin te geloven.' Sinds de kredietcrisis moet je dronken zijn om banken te vertrouwen. Zoiets moet de Vietnamese bank Western Bank ook hebben gedacht. Wie zijn spaargeld aan hen toevertrouwt krijgt een groot blik Duits bier.

VERDOMD LEUK

In New York kun je op gouverneurskandidaat Jimmy McMillan stemmen, van een bijzondere partij: de 'The Rent Is Too Damn High Party' (De huur is te verdomde hoog-partij). Hij domineert de debatten door op elke vraag binnen een paar zinnen weer op zijn belangrijkste thema te komen: de huur is te verdomde hoog. Karate-expert en voormalig postbode McMillan betaalt overigens zelf geen huur, in ruil voor klusjes die hij doet voor

de verhuurder. De opnames van een verkiezingsdebat zijn populair op youtube.com (zoek op Jimmy McMillan).

Eén van de reacties op het filmpje: 'Ik zou zo naar New York verhuizen om op deze man te kunnen stemmen. Maar de huur is daar te verdomde hoog.'

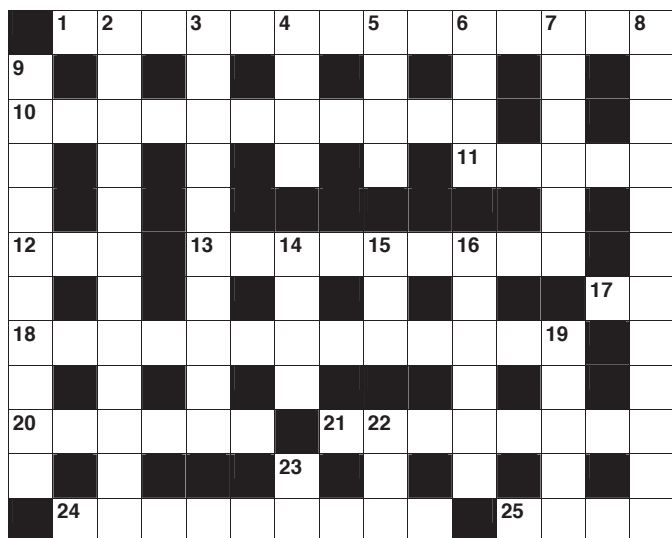
CRYPTOGRAM

Horizontaal

- 4 Officier praat honderduit, maar zegt weinig zinnigs. (11)
- 7 Aanbouw voor een hooggelegen muziekgezelschap. (8)
- 8 Dat haar zit wel okay. (4)
- 10 Gebrek aan vermogen leidt tot flauwte. (7)
- 11 Muziekinstrument van een haarloze jongen. (7 en 4,3)
- 13 Honingbij. (12)
- 14 Een slimme klant is minder duur uit. (4,5 en 9)
- 15 Geestelijke lijkt geneigd tot grote blunders. (9)
- 18 Ook spinnen kopen er online. (7)
- 19 Geen nachtbrakers, die monniken. Ze leven volgens de agenda. (7)
- 20 Bron van (rood?) erts. (4)

Verticaal

- 1 Wat krioelen die insecten! (6)
- 2 Beeldenstormer overtreedt de regels van de geloofsgemeenschap. (12)
- 3 Nuchtere wintersporter kan gerust autorijden. (9)
- 4 Pas bevallen en toch alweer op de markt? Daar gaan we langs! (11)
- 5 Het jaar van de jongere. (2, afk.)
- 6 Bijna is het op die manier iets. (5 en 2,3)
- 9 Hier kun je je auto (niet meer) reinigen. (3,6 en 9)
- 12 'Moeder, wat is het heet!' Die jungle is om gek van te worden. (12)
- 16 Hèt strijdperk voor voetballers. (5)
- 17 Respectabel geklede teckel. (7)

HISTORISCHE KRUISWOORDTEST

Horizontaal

- 1 Boek, gebruikt door voorgangers in de liturgie. (14)
- 10 'Morbus ...', de 'ziekte van de sacrale bouw'. (11)
- 11 Stad in Hongarije met 5000 jaar oude vuursteengroeve. (5)
- 12 23e letter van het Arabische alfabet. (3)
- 13 Schip van de Pilgrim Fathers. (9)
- 17 Atoomnummer 56 en Sir Humphry Davy (1808). (2, afk.)
- 18 Kanunniken leefden volgens regels St. Augustinus. (13)
- 20 5 'Opzieners', met regeringsmacht in het oude Sparta. (6)
- 21 François ... , schrijver van Pantagruel. (8)
- 24 Naam voor de Surai (uit noord-Irak) en gelijknamig volk uit de oudheid. (9)
- 25 Frans veldheer in WO I, Ferdinand ... (1851 – 1929). (4)

Verticaal

- 2 Pseudoniem van Emile Herzog. (5,7; volle naam geen spatie)
- 3 Stroming in Europese socialisme staat geleidelijke lotsverbetering voor. (10)
- 4 'Snelheid' heeft naam van Oostenrijks fysicus. (4, achternaam)
- 5 Emile Zola's 9e deel van Les Rougon-Macquart. (4)
- 6 Spartaanse held; zou de Heloten onderworpen hebben. (4)
- 7 ... Bergman, regisseerde Het zevende zegel. (6)
- 8 ... huwelijk ofwel huwelijk 'met de linkerhand'. (12)
- 9 Heerserskaste in Egypte (van 1250 tot 1517). (10)
- 14 Engels koningshuis, met Witte Roos als kenteken. (4)
- 15 Robert E. ... , leider geconfedereerden in Burgeroorlog V.S. (3)
- 16 Die ... Gruppe: schrijvers wilden (1954 - 1964) de literatuur vernieuwen. (6)
- 19 Verdragsorganisatie (1954-) contra communisme in Azië. (5, afk.)
- 22 Havenstad was plaats voor 1ste sessie Schotse parlement. (3)
- 23 Chinees bronzen vaatwerk loopt uit in drie puntige poten. (2)

OPLOSSING CRYPTOGRAM OKTOBER

Horizontaal: 3) Blokhut 6) Eem 8) Korenaarde 10) Aak
12) Betogen 13) Veldheer 14) Dwarsbalk 15) Aken
18) Literatuurprijs 19) Spoorzoeker 20) Baanvak 21) Ras

Verticaal: 1) Petra 2) Boorlocatie 3) Bekeerd 4) Handelsgeest
5) Zeesla 7) Macht 9) Revolutionair 11) Kweekvijver 16) Huizen
17) Opperarm

Winnaar puzzel oktober: A. Kemmink, Hoorn
Eervolle vermelding Alternatieve Woordenslang:
Ingrid Burger, Theo Kick, Elke A. Kuiper en Ben Pegman

Stuur uw oplossing vóór 1 december naar de Puzzelredactie van de Tribune; Vijverhofstraat 65, 3032 SC Rotterdam of tribunepuzzel@sp.nl. Onder de inzenders van een goede oplossing wordt een gesigneerd boek verloot uit de SP-boekenstal.

THEO DE BUURTCONCIËRGE

